

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO PLANU OGÓLNEGO GMINY OPATÓW

główny projektant: mgr inż. arch. Małgorzata Krupa

zespół projektowy:
mgr inż. arch. Małgorzata Hendzlik
Borys Krupa
dr inż. arch. Beata Kałka

Opatów, listopad 2026 r.

Spis treści

1.	**Wprowadzenie**		5
	1.1.	Podstawa formalno - prawna opracowania	5
	1.2.	Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie	5
2.	**Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami**		7
	2.1.	Cele i zawartość dokumentu	7
	2.2.	Powiązania z innymi dokumentami	11
3.	**Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy**		20
4.	**Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania**		20
5.	**Transgraniczne oddziaływanie na środowisko**		20
6.	**Streszczenie w języku niespecjalistycznym**		20
7.	**Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzaniem planu ogólnego**		21
	7.1.	Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania	21
	7.2.	Położenie geograficzne i rzeźba terenu	22
	7.3.	Budowa geologiczna, warunki budowlane	22
	7.4.	Surowce mineralne	24
	7.5.	Gleby	24
	7.6.	Użytkowanie gruntów	26
	7.7.	Hydrologia i hydrogeologia	27
	7.8.	Zaopatrzenie w wodę	30
	7.9.	Warunki klimatyczne	31
	7.10.	Szata roślinna	31
	7.11.	Fauna	33
	7.12.	Formy ochrony przyrody	35
	7.13.	Powiązania ekologiczne	36
	7.14.	Zasoby krajobrazowe	37
8.	**Stan zasobów i funkcjonowania środowiska**		37
	8.1.	Stan środowiska	37
	8.2.	Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń	47

9.	**Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego**		47
10.	**Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu**		48
11.	**Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu**		53
12.	**Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko**		54
	12.1.	Oddziaływanie na ludzi	54
	12.2.	Wpływ na zwierzęta i rośliny	58
	12.3.	Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną	58
	12.4.	Oddziaływanie na wodę	59
	12.5.	Oddziaływanie na powietrze	59
	12.6.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	60
	12.7.	Oddziaływanie na krajobraz	60
	12.8.	Oddziaływanie na klimat	61
	12.9.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	61
	12.10.	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	62
	12.11.	Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody	62
13.	**Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu**		63
	13.1	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	63
14.	**Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru**		64
15.	**Akty prawne uwzględnione w opracowaniu**		64
16.	**Materiały źródłowe**		65
17.	**Załącznik**		

	Część kartograficzna opracowania w skali 1:20 000	

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Opatów, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr 23/VI/2024 Rady Gminy Opatów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Opatów.

1.1. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
Prognoza w myśl art. 46 wyżej wymienionej ustawy stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

- uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
- zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
- bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2. Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.
Zakres merytoryczny prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach w piśmie z dnia 26 lutego 2025 r. (znak pisma: WOOŚ.411.15.2025.AOK) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Kłobucku w piśmie z dnia 27 lutego 2025 r. (znak pisma: NS-NZ.743.3.2025).

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej. Część kartograficzna została ujęta na załączniku graficznym do prognozy.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest analizowane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu ogólnego, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Cele i zawartość dokumentu

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.
Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca 2025 roku.
Zgodnie z art. 13 i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.
Rada Gminy Opatów dnia 13 sierpnia 2024 r. podjęła uchwałę Nr 23/VI/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Opatów.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 11 stref planistycznych, tj.:

1) SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefę wielofunkcyjną z zabudową wielorodzinną o powierzchni 1 668,86 m^2.
Wyznaczona w Planie ogólnym gminy strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną obejmuje istniejącą zabudowę wielorodzinną.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych nawiązują do otaczającej zabudowy, utrzymują istniejącą wysokość budynku wielorodzinnego zlokalizowanego w tej strefie oraz określają minimalną powierzchnię biologicznie czynną zgodną z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. W związku z powyższym określone gminne standardy urbanistyczne dla tej strefy kontynuują spójną politykę przestrzenną.

2) SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową jednorodzinną o łącznej powierzchni 9 282 838,10 m^2.
Strefy te zostały wyznaczone w granicach:
1. terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną;
3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna stanowi istotny element w strukturze przestrzennej gminy. Do stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną włączono tereny istniejącej zabudowy. Ponadto, pod dalszy rozwój zabudowy jednorodzinnej wskazano tereny położone w granicach OUZ.
Wyznaczając przedmiotową strefę w obszarach uzupełniania zabudowy uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz ustalenia obowiązującego dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatów.
Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

3) SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową o łącznej powierzchni 930 142,47 m^2.
Strefy te zostały wyznaczone w granicach terenów:
1. istniejącej zabudowy zagrodowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę zagrodową;
3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Na terenie gminy, znajdują się tereny zabudowy zagrodowej a także w dużej mierze jako pozostałość po dawnym sposobie użytkowania gruntów wsi, zlokalizowane są enklawy istniejącej zabudowy zagrodowej. Tereny te w Planie ogólnym wyznaczono jako strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową. Poza wskazaniem zabudowań istniejących, w tym ustalonych w planach miejscowych, nie wyznaczono nowych terenów pod zabudowę zagrodową.

4) SU – STREFA USŁUGOWA;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy usługowe o łącznej powierzchni 484 071,26 m^2.
Do strefy usługowej zakwalifikowano zdefiniowane w przestrzeni miasta tereny usługowe, na które składają się usługi zarówno publiczne jak i komercyjne. Grupę usług publicznych reprezentują usługi związane z publiczną nauką i oświatą, kulturą, opieką zdrowotną i społeczną oraz administracją. Poza ww. do stref SU włączono również mniejsze obiekty usługowe funkcjonujące na terenie całego miasta: kościoły, obiekty handlowe, biurowe i inne obiekty usługowe.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego

charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

5) SP – STREFA GOSPODARCZA;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy gospodarcze o łącznej powierzchni 881 044,10 m^2.
Strefa obejmuje obszary istniejącej lub planowanej zabudowy produkcyjno-usługowej, na których zakłada się rozwój funkcji produkcyjnych, w tym odnawialnych źródeł energii, magazynowo-składowych czy też baz transportowych.
Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

6) SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy produkcji rolniczej o łącznej powierzchni 4 905 205,51 m^2.
Strefy produkcji rolniczej wskazano na terenach istniejącej produkcji w gospodarstwach rolnych, wyznaczono je zgodnie z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz uwzględniając wnioski złożone w procedurze planistycznej. Ponadto strefy produkcji rolniczej zostały wyznaczone w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej w ramach uzupełnienia istniejących terenów zabudowy oraz w terenach istniejącej zabudowy gospodarczej w gospodarstwach rolnych. Tereny przeznaczone pod strefy produkcji rolniczej mają za zadanie umożliwić rozwój istniejących gospodarstw rolnych i działalności rolniczej. Wyznaczone strefy produkcji rolniczej umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w tym zakresie. Zasięg stref SR został wyznaczony w sąsiedztwie stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową w celu zapobiegania fragmentaryzacji zwartych kompleksów rolnych i umożliwienia prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Z uwagi na charakter strefy, określono standardy urbanistyczne, które uwzględnią wymogi technologiczne obiektów budowlanych związanych z produkcją rolniczą. Określone gminne standardy urbanistyczne mogą zostać doprecyzowane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań

przestrzennych i przepisów odrębnych i wymogów technologicznych. Gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

7) SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy infrastrukturalne o łącznej powierzchni 86 229,40 m^2.
Wyznaczone w Planie ogólnym gminy strefy infrastrukturalne obejmują przede wszystkim tereny, ważnych z punktu widzenia funkcjonowania gminy, elementów infrastruktury technicznej związanej z odprowadzaniem ścieków, dostarczaniem wody, zasilaniem w ciepło i energię elektryczną, gaz oraz zagospodarowaniem odpadów. Strefy te zawierają w sobie tereny, na których zlokalizowane są lub będą obiekty, budowle lub instalacje zawierające się w ww. systemach infrastrukturalnych.

8) SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy zieleni i rekreacji o łącznej powierzchni 384 526,86 m^2.
Strefa zieleni i rekreacji stanowi, obok strefy otwartej, podstawowy element systemu zieleni gminy. Jednym z celów polityki gminy w zakresie ochrony i kształtowania systemu zieleni jest zarówno utrzymanie funkcji przyrodniczych, wzmocnienie odporności gminy na zmiany klimatu, jak również poprawa estetyki i podnoszenie jakości ich walorów oraz dążenie do zwiększenia dostępności mieszkańców do terenów zieleni.

9) SC – STREFA CMENTARZY;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy cmentarzy o łącznej powierzchni 46 292,53 m^2.
Do strefy cmentarzy włączono wszystkie funkcjonujące na terenie gminy czynne cmentarze.
Dla przedmiotowych stref dopuszczono profil dodatkowy, do uszczegółowienia lokalizacji funkcji na etapie sporządzania planu miejscowego.
Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego.

10) SO – STREFA OTWARTA;
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy otwarte o łącznej powierzchni 56 297 175,29 m^2.
Tereny zakwalifikowane do strefy otwartej stanowią podstawowy element systemu zieleni gminy. Sposób zagospodarowania głównej struktury systemu zieleni jest podporządkowany ochronie wartości i zasobów przyrodniczych. System zieleni, poza niezaprzeczalnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, jako całościowe założenie stanowi również

niezwykle cenny element dziedzictwa kulturowego. Głównym celem ochrony systemu zieleni jest zapewnienie właściwego przewietrzania i napowietrzania gminy, retencjonowanie wód, ochrona przyrody, a także zapewnienie atrakcyjnej krajobrazowo i przyrodniczo przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców.
Do strefy SO zaliczono m.in.: obszary cenne przyrodniczo, których szczególne walory przyrodnicze zostały zidentyfikowane w specjalistycznych opracowaniach przyrodniczych, w tym korytarze ekologiczne, inne tereny zieleni nieurządzonej, tereny leśne i wskazywane do zalesień, przewidziane do zachowania użytki rolne (grunty rolne, sady, łąki, pastwiska, nieużytki, tereny odłogowane), tereny zadrzewione oraz wody powierzchniowe.
Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

11) SK – STREFA KOMUNIKACYJNA.
Na terenie gminy Opatów wyznaczono strefy komunikacyjne o łącznej powierzchni 178 017,04 m^2.
Strefy komunikacyjne w Planie ogólnym zostały wyznaczone z zastosowaniem dopuszczalnego zakresu strefy, zgodnie z którym do profilu podstawowego strefy komunikacji zalicza się: teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych oraz teren infrastruktury technicznej.
W Planie ogólnym połączono w strefie komunikacyjnej tereny o przeznaczeniach ujętych w profilu podstawowym, dlatego nie wyznaczono podziałów uwzględniających granice pomiędzy poszczególnymi systemami transportowymi.
Szereg obiektów infrastruktury transportowej, w związku z ograniczonym zakresem ustaleń Planu ogólnego, nie zostało włączonych dla stref komunikacyjnych (SK). Dotyczy to głównie terenów komunikacji drogowej: dróg lokalnych i dróg dojazdowych, dróg wewnętrznych, terenów komunikacji pieszo-rowerowej czy parkingów.

2.2. Powiązania z innymi dokumentami

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, sporządzając plan ogólny gminy, ma obowiązek uwzględnienia ustaleń strategii rozwoju województwa zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Uwzględniane są zamierzenia w zakresie ponadlokalnych inwestycji komunalnych i rządowych związanych z zagospodarowaniem terenów.
Uwarunkowania wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 przyjęte zostały uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M.P. z 2012r. poz.

252). Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Zgodnie z tym dokumentem (danymi zawartymi na mapach): Gmina Koniecpol została określona jako teren miejsko-wiejski, o najwyższej przeciętnej wielkości wsi (powyżej 20 wsi na 100 km2, powyżej 250 mieszkańców przeciętnie w jednej wsi). na terenie Gminy nie występują zadania rządowe, wpisane do rejestru programów zadań rządowych służących realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym, o których mowa w art. 48 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
Uwarunkowania wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+ przyjęto uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016r. (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2016 r. poz. 4619).
Obszar gminy został zaliczony do wiejskiego obszaru funkcjonalnego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ określa sposoby wykorzystania poszczególnych obszarów funkcjonalnych, w dostosowaniu do ich specyfiki.
W niniejszym dokumencie uwzględnione cele zawarte w planie, dotyczące gminy.

W niniejszym dokumencie uwzględnione cele zawarte w planie, dotyczące gminy Opatów.

1. Cele i kierunki polityki przestrzennej:
   - Cel 1 Nowoczesna gospodarka – Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji (kierunek 1.3 – poprawa dostępności wewnętrznej regionu, m.in. poprzez kształtowanie systemu powiązań wewnętrznych oraz niskoemisyjnego transportu publicznego, zapewnienie dostępności do usług w zakresie gospodarki mediami)
   - Cel 2 Szanse rozwojowe mieszkańców - zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych (kierunek 2.2 – rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych, m.in. zwiększanie dostępności sieci transportowej w obszarach o niskim wskaźniku demograficznym, zapewnienie dostępu do wiedzy, umiejętności i aktywizacja mieszkańców, rozwój usług wspierających osoby starsze oraz dzieci; 2.3 – poprawa wewnętrznej integracji regionu, poprzez rozwijanie transportu zbiorowego, rozwijanie dostępności do szlaków infrastruktury rowerowej, zapewnienie do usług w zakresie gospodarki mediami)
   - Cel 3 Przestrzeń - zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego (kierunek 3.1 – ochrona zasobów środowiska, poprzez m.in. utrzymywanie ochrony nad obszarami i obiektami objętymi ochroną prawną, ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona dolin rzecznych, utrzymywanie i powiększanie lesistości, kształtowanie sieci powiązań przyrodniczych, z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych, ochrona kopalin; 3.3 – kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich m.in. poprzez m.in. kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o wysokim potencjale glebowym wraz oraz wielofunkcyjny rozwój terenów o niskim potencjale glebowym, rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki, kreowanie przestrzeni publicznych umożliwiających).
     Dla ochrony zasobów środowiska w granicach gminy wskazano: obszar ustanawiania prawnych form ochrony przyrody dla obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, w tym korytarzy ekologicznych, tereny wymagające ochrony gleb o najwyższej bonitacji przed przeznaczeniem na cele niezwiązane z produkcją rolną oraz ochrona gleb przed zanieczyszczeniem. Ponadto całe województwo zostało oznaczone jako obszar: ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem wód przeznaczonych dla zaopatrzenia mieszkańców i regionu,ochrony i kształtowania terenów otwartych dla pełnienia funkcji środowiskowych i rekreacyjnych, ochrony dolin rzecznych oraz renaturalizowania ich wybranych fragmentów, odbudowanie stref ekotonowych poprzez odtwarzanie

roślinności oraz ochronę właściwych stosunków wodnych na obszarach ekosystemów zależnych od wód, stanowiących siedliska cenne przyrodniczo, utrzymywanie lub powiększanie powierzchni leśnej przy uwzględnieniu wytycznych dla zwiększania lesistości i kształtowania granicy rolno-leśnej oraz przeciwdziałania fragmentacji zwartych kompleksów leśnych, przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi poprzez zmniejszanie odpływu wód opadowych ze zlewni oraz wdrażanie różnych form retencji (w tym technicznej i nietechnicznej). Dla kształtowania krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich, gminę oznaczono jako: teren kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o wysokim potencjale glebowym, obszar podnoszenia walorów przyrodniczych rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obszar zachowania tożsamości kulturowo - krajobrazowej z zachowaniem identyfikatorów krajobrazu charakterystycznych dla danego obszaru wraz ich adaptacją do nowych funkcji, teren rewitalizacji zdegradowanych obszarów zabudowy mieszkaniowej, obszary likwidowania i rekultywowania tzw. bomb ekologicznych, tj. nieczynnych składowisk odpadów, obszar rekultywacji, rewitalizacji i kształtowania terenów zdegradowanych (w tym poprzemysłowych, pokolejowych), z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno - gospodarczych), obszar kreowania przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców i integracje społeczności lokalnych oraz ich wyposażanie w odpowiednią infrastrukturę, obszar rozwoju energetyki rozproszonej opartej na odnawialnych źródłach energii.

- Cel 4 Relacje z otoczeniem - infrastrukturalne powiązania regionu.
  Dla rozwoju ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej teren przy drodze wojewódzkiej oznaczono jako tereny dla rozwoju ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej, w tym poprzez budowę, przebudowę i remont dróg krajowych dla zwiększenia dostępności transportowej województwa, naniesiono przebieg linii elektroenergetycznej Dla rozwoju ponadregionalnej i regionalnej infrastruktury technicznej województwo śląskie zostało oznaczone jako obszar: zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii w celu podnoszenia bezpieczeństwa energetycznego na poziomie regionalnym i krajowym, integrowania sieci przesyłowej i dystrybucyjnej dla potrzeb odbioru energii ze źródeł odnawialnych, tworzenia systemu zaopatrzenia transportu w paliwo ekologicznego. Wskazano na konieczność rozwijania infrastruktury w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczania przed sytuacjami kryzysowymi (m.in. ochrona przeciwpowodziowa).

2. Zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych dla:
   - miejskiego i wiejskiego obszaru funkcjonalnego,
   - obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi,
   - obszaru cennego przyrodniczo,
   - obszaru ochrony krajobrazów kulturowych,
   - obszar ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
   - obszar udokumentowanych złóż kopalin.

Dla miejskiego i wiejskiego obszaru funkcjonalnego przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych;
- utrzymania tradycyjnej skali i form zabudowy;
- kształtowanie oraz poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi;
- wprowadzanie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne;

- ochrona obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem;
- utrzymywanie i przywracanie mozaikowatości krajobrazu rolniczego;
- zachowanie walorów przyrodniczych dolin rzecznych, w tym o charakterze zielonych użytków (m. in. łąki i pastwiska) oraz utrzymanie pełnionej funkcji korytarza ekologicznego;
- stosowanie różnorodnych form retencji technicznej i nietechnicznej, w tym ochrona przed spływem zanieczyszczeń do wód;
- wykluczenie możliwości uprawy roślin energetycznych obcych gatunków inwazyjnych lub potencjalnie inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla różnorodności biologicznej;
- rozwój turystyki i agroturystyki z uwzględnieniem minimalizacji konfliktów środowiskowych;
- rozwijanie inwestycji gospodarczych wykorzystujących lokalny potencjał rolniczy w powiązaniu ze szlakami komunikacyjnymi;
- ograniczanie niskiej emisji i minimalizowanie zapotrzebowania na energię oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń;
- przeciwdziałanie powstawaniu i zmniejszanie uciążliwości hałasu.

Dla obszaru cennego przyrodniczo przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego:

- utrzymanie aktualnego użytkowania na terenów o wysokich walorach przyrodniczych, których zasoby są uzależnione od prowadzonej ekstensywnej gospodarki rolnej i leśnej i mają istotne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej;
- wzmacnianie funkcji przyrodniczej korytarzy ekologicznych poprzez ograniczanie ich zainwestowania oraz kształtowanie struktur przestrzennych sprzyjających migracji gatunków;
- zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej przyrodniczych obszarów prawnie chronionych i korytarzy ekologicznych w tym w obszarze dolin rzecznych;
- preferowanie ekoturystyki (turystyka przyrodnicza) na obszarach chronionych i obszarach cennych przyrodniczo szczególnie podatnych na degradację;
- planowanie inwestycji z uwzględnieniem ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków oraz ciągłości i drożności korytarzy ekologicznych, a w przypadku niemożliwych do uniknięcia kolizji stosowanie działań minimalizujących;
- wykluczenie możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz elektrowni fotowoltaicznych w obszarach specjalnej ochrony ptaków, użytków ekologicznych, zespołach przyrodniczo-krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu.

Dla obszaru ochrony krajobrazów kulturowych przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona i zachowanie historycznych układów ruralistycznych;
- ochrona krajobrazów historycznych i różnorodności kulturowej dla zachowania tożsamości regionalnej;
- zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej.

Dla obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- dostosowanie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu do potrzeb ochrony zasobów wód (w tym wód pitnych), poprzez wykluczanie funkcji i form zagospodarowania terenu stwarzających zagrożenie dla wód lub powodujących

pogarszanie warunków zasilania podziemnych poziomów wodonośnych, w szczególności w strefach ochronnych ujęć wód, projektowanych obszarach ochronnych oraz w strefach zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych;
- ochrona zasobów wód poprzez uregulowanie gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami;
- koncentracja terenów inwestycyjnych (w tym zabudowy mieszkaniowej) w obszarach aglomeracji obsługiwanych systemami zbiorowego odprowadzania ścieków do oczyszczalni zapewniających właściwy stopień oczyszczania;
- usprawnianie systemów melioracyjnych poprzez przebudowę systemów odwadniających na nawadniająco-odwadniające oraz dla retencjonowania wód;
- zachowanie mozaiki powierzchni nieprzepuszczalnych z terenami biologicznie czynnymi (parki, ogrody, trawniki) na terenach zurbanizowanych;
- realizowanie działań technicznych, z zakresu małej retencji, w tym budowa zbiorników retencyjnych, poza obszarami źródlisk i mokradeł;
- utrzymanie i zwiększanie retencyjności w zlewniach poprzez: ochronę obszarów mokradłowych oraz dolin cieków rzecznych;
- zagospodarowanie niezanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych z powierzchni szczelnych w pierwszym rzędzie w obrębie posesji, a następnie w obrębie zlewni obejmującej obszar zurbanizowany.

Inwestycje celu publicznego postulowane przez samorząd województwa.
W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ na terenie gminy nie wyznaczono zadań samorządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego, przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego. Do inwestycji celu publicznego służących ponadlokalnym celom publicznym, które mogą być realizowane w granicach gminy można jednak zaliczyć: przebudowę i rozbudowę dróg krajowej i powiatowych, ścieżek rowerowych, budowę i przebudowę przesyłowych linii elektroenergetycznych.

W zakresie, w jakim projekt planu rozstrzyga o powyższych zagadnieniach, zostały one w całości uwzględnione.

Audyt krajobrazowy województwa śląskiego
Marszałek Województwa Śląskiego sporządził Audyt krajobrazowy województwa śląskiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr nr VII/16/16/2025 z 23 czerwca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa śląskiego.

Audyt krajobrazowy obejmuje obszar województwa śląskiego. Jego celem jest identyfikacja krajobrazów występujących na terenie województwa, określenie ich cech charakterystycznych, ocena ich wartości oraz wskazanie krajobrazów priorytetowych. Dokument zawiera również rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania oraz ochrony krajobrazów priorytetowych, a także obszarów objętych ochroną przyrodniczą i kulturową zgodnie z art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy. Opracowanie identyfikuje potencjalne zagrożenia mogące wpłynąć na zachowanie krajobrazów priorytetowych oraz wskazuje działania służące ich ochronie i zrównoważonemu rozwojowi. Wskazano także lokalne formy architektoniczne charakterystyczne dla wybranych krajobrazów priorytetowych, które podkreślają unikalny charakter regionu.

Audyt krajobrazowy, w szczególności zawarte w nim rekomendacje i wnioski, został wypracowany w szerokim dialogu z interesariuszami aktywnie uczestniczącymi w procesie jego opracowywania, ze szczególnym uwzględnieniem samorządów lokalnych naszego regionu. Dokument ten określa kierunkowo rekomendacje dotyczące ochrony i kształtowania krajobrazów, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w gminnych dokumentach planistycznych, w tym w planach ogólnych gmin. Przyjęte przez Zarząd Województwa podejście miało na celu opracowanie Audytu z poszanowaniem zasad władztwa planistycznego oraz kluczowej roli samorządów lokalnych w procesie kształtowania polityki przestrzennej.

Na terenie gminy Opatów nie wyznaczono krajobrazów priorytetowych.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby planu ogólnego Gminy Opatów

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego:

Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego zalicza się:

- **lasy ochronne**, uznane: zarządzeniem MOŚZNiL nr 100 z dnia 23 lipca 1996 r. dla lasów będących w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Nadleśnictwa Kłobuck,
- **pomniki przyrody** - obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne** uzupełniające funkcje ochronne lasów (ochrona przed erozją, spływami wód powierzchniowych) oraz ułatwiają migrację gatunków;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe**, w tym w szczególności zbiorowiska podmokłe występujące w obniżeniach dolinnych;
- **zieleń urządzona**, w tym zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym i cmentarzom, stanowiąca ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego.

Ograniczenia i wytyczne wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Prawne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów gminy Opatów wynikają m.in. z przepisów dotyczących obszarów chronionych. Zasady ochrony wartości przyrodniczych na obszarach objętych formami przyrody zostały także szczegółowo i indywidualnie dla każdego obszaru określone w aktach ustanawiających te obszary, a dodatkowo także w planach ochrony i planach zadań ochronnych.

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

Położenie obszaru gminy w obrębie doliny rzecznej Górnianki (Opatówki) determinuje istotne ograniczenia w docelowym zagospodarowaniu i użytkowaniu części terenów.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenia działalności z zakresu przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, a także lokalizowania nowych cmentarzy oraz wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.

Ustalenie ww. zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu terenów położonych w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią jest szczególnie istotne z uwagi na konieczność ochrony zdolności retencyjnych terenów dolin rzecznych, a także adaptacji miasta do zmieniających się warunków klimatycznych, których skutkiem jest występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych – nawalnych opadów, powodzi miejskich czy suszy.

Teren gminy znajduję się :

- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a ustawy Prawo wodne, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (p=1%),
- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b ustawy Prawo wodne, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (p=10%),
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c ustawy Prawo wodne, tj. obszarem między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.

Tereny wymienione w tiret pierwszym i drugim stanowią strefę otwartą bez prawa lokalizacji zabudowy.

Na obszarze gminy występują również tereny zmeliorowane. Lokalizacja zabudowy w granicach tych terenów jest niekorzystna ze względu na wysoki poziom wód gruntowych. Występują łąki i pastwiska wilgotne, z licznymi rowami melioracyjnymi, miejscami występują mokradła, zwłaszcza w dolinach rzek.

W granicach gminy nie występują udokumentowane osuwiska czy tereny narażone na ruchy masowe ziemi.

Ograniczenia wynikające z położenia w obrębie GZWP nr 325 Częstochowa W

Środkowa i południowa część gminy położona jest w granicach Głównego Zbiornika Wód

Podziemnych GZWP-325 (Częstochowa W) w utworach jury środkowej. Zbiornik GZWP-325 to zbiornik szczelinowo-porowy o głębokości występowania warstw wodonośnych: od 20 do 200 m. Dla GZWP-325 (Częstochowa W) nie ustanowiono obszarów ochronnych zgodnie z przepisami Prawa wodnego. GZWP-325 posiada opracowaną w 2008 r. dokumentację hydrogeologiczną.
Najbardziej efektywne zasilanie wód podziemnych, przejawiające się wzrostem ich stanów, ma miejsce w okresie roztopów wiosennych. Nagromadzone przez zimę opady atmosferyczne w postaci śniegu, topniejąc w okresie wiosennym, powodują wzmożoną infiltracje. Docierają one do zwierciadła wód podziemnych i wywołują wyraźny jego wzrost. Maksimum stanu wody obserwowane jest w marcu, czyli niemal równocześnie z roztopami. Przejawem wód podziemnych na powierzchni terenu są tereny podmokłe, źródła, wycieki i wysięki. Są to głównie wypływy szczelinowe w strefach krawędziowych, na kontakcie wychodni starszego podłoża i pokryw czwartorzędowych. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszenia równowagi hydrogeologicznej.
Zgodnie z art. 120 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne ochronie zasobów wodnych służy m.in. ustanawianie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, do których zalicza się także główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP). Ochrona GZWP powinna uwzględniać:

- ochronę jakościową, obejmującą szereg ograniczeń i zakazów w gospodarowaniu na tym terenie. Związane jest to przede wszystkim z zapobieganiem lub ograniczaniem antropopresji, powodującej pogorszenie stanu chemicznego wód. Ochrona jakościowa powinna także uwzględniać ograniczenia ilościowe w przypadkach zagrożenia dla jakości wód wywołanego zmianą pola hydrodynamicznego (dopływem wód o niekorzystnym składzie chemicznym) oraz ograniczenia w zakresie zmian stopnia naturalnej izolacji zbiornika od wód o niekorzystnym składzie chemicznym;
- ochronę ilościową (zasobową), skupiającą się na wykorzystaniu zasobów wodnych zgodnie z przyjętymi priorytetami i hierarchią użytkowników wód.

Dotychczas nie ustanowiono obszaru ochronnego dla Zbiornika.

Ograniczenia wynikające z występowania stref ochronnych ujęć wód
W obrębie stref ochronnych, obejmujących wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej, obowiązują zakazy i nakazy zgodnie z decyzjami Dyrektora Zarządu Zlewni.
Na terenie Gminy Opatów nie ustanowiono stref ochronnych obejmujących tereny ochrony pośredniej.

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin
Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.) w planie ogólnym gminy wymagane jest uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji. Zgodnie z przepisami prawa złoża kopalin podlegają ochronie, a eksploatację złóż prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody

w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny.

W granicach gminy Opatów brak udokumentowanych surowców mineralnych.
Na terenie gminy, występują następujące kopaliny pospolite, które są lub były przedmiotem eksploatacji:

- wapienie - na terenie gminy występuje 13 nieczynnych wyrobisk wapieni, w których prowadzona była eksploatacja na potrzeby lokalne poszczególnych właścicieli. Obecnie wyrobiska te są nieczynne. Lokalizacja wyrobisk związana jest głównie z występowaniem wychodni wapieni w okolicach Opatowa.
- surowce ilaste - są to głównie iły jury środkowej, wykorzystywane do produkcji ceramiki budowlanej. Wyrobiska eksploatacyjne (stwierdzono 13) znajdują się głównie w zachodniej części gminy w rejonie wsi Zwierzyniec. W większości przypadków eksploatacja ich została zaniechana i tylko okresowo wydobywane są one w śladowych ilościach.
- kruszywo naturalne - występuje jako piaski drobne wykorzystywane do produkcji sylikatów i betonów komórkowych, których występowanie stwierdzono w 24 odkrywkach z czego tylko w 13 wyrobiskach prowadzona jest okresowa eksploatacja na niewielką skalę (potrzeby własne właścicieli) a pozostałe są nieczynne.

Wymienione odkrywki koncentrują się głównie w okolicach wsi Opałów-Złochowice, Iwanowice Duże i Waleńczów.

Ograniczenia wynikające z występowania gleb chronionych
Na terenie gminy występują gleby zaliczane do wysokich klas bonitacyjnych (klasy III), które są chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) o ochronie gruntów rolnych i leśnych, i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Ograniczenia wynikające z występowania gruntów leśnych
Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Ograniczenia wynikające z niekorzystnych warunków budowlanych
Łagodna rzeźba terenu nie stwarza problemów dla rozwoju osadnictwa. Niekorzystne warunki posadowienia budynków występują fragmentami na terenie całej gminy. Na ograniczenia zabudowy wpływa wysoki poziom wód gruntowych, słabonośne grunty w podłożu. Niekorzystne warunki posadowienia budynków dotyczą przede wszystkim terenów dolin rzecznych – podmokłych, grząskich, narażonych na mgły i zastoiska.

3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu. województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Gminy Opatów na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania mpzp.

5. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru gminy od granic państwa. Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Opatów. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13 b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13 a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Opatów będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych,

obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.
Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

7. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO OBSZARU OBJĘTEGO SPORZĄDZANIEM PLANU OGÓLNEGO

7.1. Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Gmina Opatów znajduje się w północnej części województwa śląskiego, w centralnej części powiatu kłobuckiego. Geograficznie gmina Opatów – jest to podprowincja – Wyżyna Śląska, makroregion – Wyżyna Wolnicko - Wieluńska, a jej skraj północny mezoregion zwany Wyżyną Wieluńską (341.21. - wg Kondrackiego 1980 r.).
W skład gminy Opatów wchodzi 10 sołectw: Brzezinki, Iwanowice Duże, Iwanowice Małe, Iwanowice - Naboków, Opatów, Waleńczów, Wilkowiecko, Złochowice, Zwierzyniec Drugi i Zwierzyniec Pierwszy.

Gmina graniczy:
- od północy graniczy z gminą Lipie, Popów i Miedźno,
- od zachodu z gminą Krzepice,
- od wschodu z miastem i gminą Kłobuck,
- od południa z gminą Panki i Wręczyca Wielka.

Gmina Opatów posiada charakter typowo rolniczy, dominuje rolnictwo. Uzupełnieniem jest rekreacja i wypoczynek. Na terenie gminy występuje systematyczny rozwój sieci osadniczej, skutkującej wzrostem powierzchni zajmowanych pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo - usługową, mieszkaniowo - rekreacyjną, rzadziej związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej. W niewielkim stopniu następuje również rozwój funkcji rekreacyjnej i rekreacji indywidualnej.
Miejscowościami o zauważalnym ruchu budowlanym są: Opatów, Waleńczów, Wilkowiecko i Złochowice. Działalność gospodarcza rozwija się głównie w kierunku drobnej wytwórczości rzemiosła i usług. Najczęściej rozwój terenów mieszkaniowych i usługowych oraz produkcyjno - usługowych odbywa się na użytkach rolnych, wzdłuż dróg.
Degradację walorów krajobrazowych powodowała niekontrolowana eksploatacja wapieni na potrzeby lokalne, której pozostałością jest 13 wyrobisk, w części zrekultywowane, wykorzystywane dawniej jako „dzikie” składowiska odpadów. Rozpoznawalnym elementem krajobrazu gminy jest Góra Opatowska.
Na terenie gminy można wyróżnić wsie o różnym typie zabudowy:
- ulicowym: Opatów, Złochowice, Iwanowice Duże, Iwanowice Małe, Naboków, Zwierzyniec I, Zwierzyniec II,
- skupionym: Waleńczów,
- rozproszonym: Wilkowiecko.

W przypadku Waleńczowa oprócz skupionej zabudowy wokół centrum wsi znajduje się wiele przysiółków z rozrzuconą zabudową zagrodową. Są to pojedyncze domy odległe od siebie o 100 – 200 m lub z zabudową w formie niewielkich ulicówek o skupionej zabudowie.

Przez teren gminy Opatów przebiega droga krajowa nr 43 Częstochowa – Wieluń, która stanowi główną trasę komunikacyjną. Biegnie ona od DK 45 (Wieluń) przez Rudniki, Kłobuck i kończy swój bieg w Częstochowie. Stanowi dojazd do węzła Częstochowa Jasna Góra umożliwiającego wjazd na autostradę A1 i zjazd z niej do Częstochowy oraz w kierunku Kłobucka, Krzepic i Wielunia. Droga krajowa nr 43 przechodzi przez województwa: łódzkie, opolskie i śląskie, a długość całej drogi wynosi 75 kilometrów, w tym na terenie gminy Opatów 7,635 km.
Sieć dróg uzupełnia 11 dróg powiatowych o łącznej długości 44,7 km i 71 dróg gminnych oraz drogi wewnętrzne nie zaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Na terenie gminy nie występują drogi kategorii wojewódzkiej.

Powierzchnia gminy Opatów wynosi około 73,54 km2, co stanowi 8,27% powierzchni całkowitej powiatu i 0,6 % powierzchni województwa.

7.2. Położenie geograficzne i rzeźba terenu

Gmina Opatów położona jest na styku występowania utworów dwóch okresów geologicznych: jury środkowej oraz jury górnej. Utwory tych dwóch okresów zostały w wielu miejscach przykryte osadami młodszymi - czwartorzędowymi.
Najważniejsze elementy budowy morfologicznej występujące na omawianym terenie to:

- wzgórza kemowe,
- równina morenowa,
- doliny rzek,
- tarasy nadzalewowe,
- wzgórza ostańcowe.

Gmina Opatów charakteryzuje się krajobrazem typowo rolniczym - z dużymi obszarami pól i łąk oraz stosunkowo niewielką ilością lasów.

7.3. Budowa geologiczna, warunki budowlane

Pod względem geologicznym gmina Opatów leży w północnej części Monokliny Śląsko – Krakowskiej, zbudowanej z utworów mezozoicznych, niezgodnie zalegających na starszym, sfałdowanym podłożu paleozoicznym.
Utwory mezozoiczne rozpoznane wierceniami reprezentowane są przez osady:
Jury środkowej
W najniższej części profilu występuje jako kompleks utworów piaszczysto- piaskowcowych piętra aalen i bajos dolny tzw. piaskowców kościeliskich. Utwory te zalegają na rzędnej od 150,0 m npm w części płd. zach. gminy do 0,0 m npm w części płn. wsch. gminy co stanowi odpowiednio głębokość 113,0 - 226,0 m ppt. Miąższość piaskowców kościeliskich wynosi od 37,0 m na płd. zach. do 49,0 m w części płn. wsch. gminy. Wychodnie warstw kościeliskich pojawiają się w kierunku płd. zach. w odległości około 25 km w okolicach miejscowości Panki.

Nad serią piaskowców kościeliskich zalega kompleks skał ilastych piętra bajos górny- kujaw zwanych iłami rudonośnymi ze względu na występowanie w ich obrębie syderytów ilastych, będących przedmiotem eksploatacji od początku wieku do początku lat 70-tych. Iły rudonośne tego piętra tworzą dwa poziomy (spągowy i środkowy), który rozdzielony jest warstwami międzypoziomowymi złożonymi z piaskowców drobnoziarnistych, piasków ilastych i iłów piaszczystych. Miąższość tej serii dochodzi do 110,0 m, a warstw międzypoziomowych około 15 m.

W wyższej części profilu występują utwory piętra baton wykształcone podobnie jak osady kujawu w facji ilastej, a ich miąższość dochodzi maksymalnie do 140 m zwiększając się w kierunku płn. wsch. W serii tej występują pokłady syderytów ilastych i sferosyderytów tzw. poziom stropowy. Wychodnie utworów batonu stwierdzono w płd. zach. części gminy

Profil stratygraficzny jury środkowej zamykają utwory keloweju wykształcone jako wapienie piaszczyste, piaskowce żelaziste, dolomity lub piaskowce wapniste o niewielkiej miąższości około 6,0 m stanowiąc fację przejściową z facji ilastej w fację węglanową jury górnej. Wychodnie utworów keloweju koncentrują się w centralnej i północnej części gminy.

Jury górnej

Wykształcona jest w postaci kompleksu wapieni organogenicznych piętra malm i oksford, głównie wapieni płytowych, skalistych „ marglistych i kredowatych.

Zasięg występowania tych wapieni na terenie gminy jest ograniczony i wyznaczony przez granicę progu strukturalnego - kuestę, która w morfologii terenu zaznacza się jako szereg ostańcowych, łagodnych wzniesień (G. Złochowska, G. Szorki) nie przekraczających 2655,0 m npm. Wzgórza te rozciągają się generalnie w płn. wsch. części obszaru gminy w linii Iwanowice Duże - Witocin - Opatów - Waleńczów. W okolicach Kurzelowa przebiega uskok i na wschodnim skrzydle wapienie zostały zastapione przez osady starszych pięter jury.

Miąższość tych wapieni zawiera się w granicach od około 6,0 m w pobliżu progu do około 27,0 m w części NE gminy (na wysokości Popowie) i znacznie rośnie w kierunku NE osiągając maksymalną miąższość do 200 m.

Czwartorzęd

Poza wychodniami skał starszych czwartorzęd występuje na całym obszarze gminy w postaci utworów o zmiennym wykształceniu litologicznym i zmiennej grubości od 0 m (na wychodniach) do maksymalnie 30 m w dolinach kopalnych rzek.

Plejstocen

Utwory tego okresu powstały głównie w czasie zlodowacenia środkowopolskiego jako efekt procesów w fazie transgresji i późniejszych procesów deglacjacji.

Osady lodowcowe to głównie utwory spoiste (gliny piaszczyste, piaski gliniaste) moreny dennej tworzące ciągły pokład za wyjątkiem wychodni skał jurajskich i obszarów dolin kopalnych.

Osady wodnolodowcowe to utwory piaszczyste o zmiennym uziarnieniu z domieszką żwirów i otoczaków skał magmowych oraz okruchów wapieni, tworzące w morfologii równiny, powstałe wskutek działania wód wypływających sprzed czoła lodowca.

W północnej części gminy w rejonie miejscowości Zapłocie, Sachalm i Posadówka utwory wodnolodowcowe zdeponowane w przetainie lodowca (formy kemowe) tworzą pas kopulastych wzniesień.

Osady kopalnych dolin rzecznych to fluwioglacjalne utwory piaszczyste, z niewielką domieszką części organicznych w górnej części profilu zdeponowane w rynnie erozyjnej

utworzonej w podłożu jurajskim. Rynna taka o przebiegu południkowym rozciąga się od miejscowości Rębielice Królewskie, zachodnia część Opatowa aż do Złochowic tworząc konsekwentną dolinę kopalną Kawki-Opatów. Na bazie tej doliny została założona współczesna dolina rzeki Opatówki - Górnianki.

Holocen

To głównie osady pochodzenia organicznego (namuły, torfy, piaski próchnicze) zalegające w dolinach współczesnych cieków.

Morfologicznie teren gminy położony jest na obszarze Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej. Jednym z elementów morfologii jest dolina rzeki Opatówki (Górnianki) przebiegająca południkowo od strony zachodniej oraz wzniesienie ostańcowe zbudowane z wapieni jury górnej charakteryzujące się łagodnymi konturami.

Niekorzystne warunki posadowienia budynków występują fragmentami na terenie całej gminy. Na ograniczenia zabudowy wpływa wysoki poziom wód gruntowych, słabonośne grunty w podłożu. Niekorzystne warunki posadowienia budynków dotyczą przede wszystkim terenów dolin rzecznych – podmokłych, grząskich, narażonych na mgły i zastoiska.

7.4. Surowce mineralne

W granicach gminy Opatów brak udokumentowanych surowców mineralnych.

Na terenie gminy, poza obszarami objętymi zmianą studium, występują następujące kopaliny pospolite, które są lub były przedmiotem eksploatacji:

Wapienie

Na terenie gminy występuje 13 nieczynnych wyrobisk wapieni, w których prowadzona była eksploatacja na potrzeby lokalne poszczególnych właścicieli. Obecnie wyrobiska te są nieczynne. Lokalizacja wyrobisk związana jest głównie z występowaniem wychodni wapieni w okolicach Opatowa.

Surowce ilaste

Są to głównie iły jury środkowej, wykorzystywane do produkcji ceramiki budowlanej. Wyrobiska eksploatacyjne (stwierdzono 13) znajdują się głównie w zachodniej części gminy w rejonie wsi Zwierzyniec. W większości przypadków eksploatacja ich została zaniechana i tylko okresowo wydobywane są one w śladowych ilościach.

Kruszywo naturalne

Występuje jako piaski drobne wykorzystywane do produkcji sylikatów i betonów komórkowych, których występowanie stwierdzono w 24 odkrywkach z czego tylko w 13 wyrobiskach prowadzona jest okresowa eksploatacja na niewielką skalę (potrzeby własne właścicieli) a pozostałe są nieczynne.

Wymienione odkrywki koncentrują się głównie w okolicach wsi Opałów - Złochowice, Iwanowice Duże i Waleńczów.

7.5. Gleby

Na terenie gminy Opatów użytki rolne zajmują powierzchnię 6435 ha tj. ok. 87,5% ogólnej powierzchni w tym: grunty orne stanowią ok. 72,5 %, użytki zielone (łąki i pastwiska) ok. 7,7 % oraz sady ok. 2,2%.

Ze struktury użytków rolnych wynika, że na terenie gminy Opatów gleby należące do I i II klasy bonitacyjnej nie występują, natomiast gleby klas III stanowią ok. 6,3 % powierzchni

użytków rolnych. Gleby klas IV zajmują około 43,7 % powierzchni użytków rolnych. Natomiast gleby klasy V i VI około 50 %.

Na terenie gminy najwięcej występuje gleb brunatnych kwaśnych i wyługowanych. Są to najczęściej gleby wytworzone pod lasami mieszanymi gdzie skałą macierzystą są piaski lekkie lub słabogliniaste, podścielone glinami piaszczystymi lub piaskami gliniastymi. Gleby te charakteryzują się odczynem w granicach pH 3,5 - 5,0. Poziom próchniczny ma barwę jasnoszarą z odcieniem brunatnym i zawiera próchnicę typu muli i moder. Gleby tego typu są dla wielu roślin za suche ze względu na małą zdolność retencjonowania wody, wymagają również intensywnego wapnowania.

Drugą co do wielkości grupę stanowią gleby bielicowe. Do tego typu gleb zaliczone zostały również gleby innych typów w których zaznaczył się proces bielicowienia pod borami sosnowymi nasadzanymi w ostatnim stuleciu, szczególnie gleby brunatne kwaśne. Gleby te charakteryzują się niskim pH, niską zasobnością w składniki mineralne, płytką warstwą próchniczą. Poziom próchniczy ulega szybkiemu niszczeniu na skutek utleniania.

Rędziny tu występujące zaliczone zostały do rędzin właściwych oraz brunatnych. Wytworzone zostały ze skał węglanowych - wapieni jury górnej. Poziom próchniczny w tych glebach sięga 40 cm i zawiera znaczną ilość odłamków skalnych, które wietrzejąc dostarczają większą lub mniejszą ilość węglanu wapnia. Zawartość próchnicy wynosi około 3 % głębokość ich sięga do 50 cm. Najlepiej rozwinięte z tych gleb zaliczone zostały do III klasy bonitacji. Jednak w rejonie wychodni skał wapiennych (Góra Opatowska, Złochowska) gleby te są bardzo płytkie i można je zaliczyć do rędzin inicjalnych praktycznie nieprzydatnych dla rolnictwa. Gleby tego typu znajdują się na szczytach wzgórz oraz na niektórych zboczach w północnej części gminy.

Czarne ziemie i gleby gruntowo - glejowe są to gleby, które tworzą się w warunkach okresowego silnego uwilgotnienia. Sprzyja to powstaniu w glebach okresowo warunków beztlenowych, powodujących procesy glejowe. Procesy te sprzyjają gromadzeniu się substancji organicznej jednak nie sprzyjają gromadzeniu się dużej ilości substancji organicznej. Czarne ziemie są bardziej zasobne w związki węglanowe, a zwierciadło wody zalega niżej niż w przypadku gleb gruntowo glejowych. Ze względu na swój charakter i wysoki poziom zwierciadła wody, co powoduje trudności z wjechaniem sprzętem rolniczym na pola wiosną i jesienią na glebach tych znajdują się łąki. Na terenie gminy gleby tego typu położone się głównie w dolinach cieków.

Gleby mułowe, gleby torfowe są one zaliczane do gleb typu bagiennego. Proces bagienny sprzyja odkładaniu się w powierzchniowej warstwie utworów organicznych. Gleby te zawierają warstwę organiczną, której miąższość jest większa niż 30 cm. Proces tworzenia się tych gleb jest podobny. Występują one w miejscach gdzie jest bardzo wysoki poziom wody gruntowej. Przy czym gleby mułowe pojawiają się w miejscach gdzie woda opada w okresie letnim i jest krótki czas na rozkład substancji organicznej natomiast gleby torfowe tam gdzie poziom wód gruntowych utrzymuje się na stałym poziomie przez cały rok. Gleby te nadają się jedynie do wykorzystania jako użytki zielone lub pozostawione są jako nieużytki zarastające lasem. Na terenie gminy spotyka się niewielkie płaty tych gleb w strefach źródliskowych wzdłuż potoków.

Gleby murszowe powstały na skutek odwodnienia terenów podmokłych W glebach tych następuje systematyczny rozkład nagromadzonej substancji organicznej. Następuje zmiana roślinności z bagiennej na łąkową. Na glebach tych należy prowadzić umiejętną gospodarkę ze względu na szybkie straty nagromadzonej substancji organicznej. Gleby tego typu

występują na terenach zmeliorowanych. Wykorzystywane są jako użytki zielone.
Mady rzeczne - jest ich bardzo niewiele i występują w płaskich fragmentach dolin rzecznych w północnej części gminy. Są to mady płytkie stosunkowo ubogie w części organiczne. Ze względu na wysoki poziom zwierciadła wody wykorzystywane są jako użytki zielone.

Gleby klasy III występują głównie w zachodniej części gminy na pograniczu Iwanowic Dużych i Zwierzyńca I. Dobra żyzność tych gleb wynika z rodzaju skały macierzystej z jakiej zostały utworzone: są to gliny zwałowe pochodzenia lodowcowego. Na obszarze występowania tych glin znajduje się również kilka drobniejszych płatów gleb tej klasy. Drugim większym obszarem występowania gleb III klasy jest pas w centrum Opatowa sięgający do Wilkowiecka. Związany jest on z występowaniem wychodni wapieni, na których wytworzyła się warstwa glin zwietrzelinowych oraz dopchniętymi do brzegu glinami zwałowymi. Podobne pochodzenie (gliny zwietrzelinowe) mają płaty występujące w miejscowościach: Wilkowiecko i Waleńczów. W tych dwóch miejscowościach występuje również podłużny fragment gleb klasy III, które zostały wytworzone w dolinie niewielkiego cieku w oparciu o utwory napływowe. Do gleby tej klasy zaliczono najczęściej gleby brunatne kwaśne oraz gleby bielicowe i rędziny. Gleby tej klasy na zachodzie gminy są zbyt ciężkie i trudne w uprawie, natomiast we wschodniej i środkowej charakteryzują się zbyt małą zdolnością retencyjną, aby zaliczyć je do klasy II.

Gleby klasy IV występują w zachodniej części gminy w oparciu o gliny zwałowe i fragmenty wychodni iłów, natomiast w pozostałej części gminy wytworzyły się w oparciu o gliny zwietrzelinowe (z wapieni) oraz o niewielkie płaty glin zwałowych dopchniętych przez lodowiec do ostańców wapiennych (okolice wsi: Wilkowiecki i Waleńczów).

Gleby klasy V i VI występują w południowej i północnej części gminy. Wpływa na słabą bonitację tych gleb ma rodzaj skały macierzystej, z której zostały wytworzone: w części południowej utwory piaszczyste kemu, natomiast w części północnej piaszczyste wypełnienie dolin między ostańcami wapiennymi.

Gleby występujące na terenie gminy Opatów należą do kompleksów: żytni dobry, żytni słaby, żytni bardzo słaby, zbożowo-pastewny mocny oraz zbożowo-pastewny słaby.

7.6. Użytkowanie gruntów

Gmina Opatów posiada charakter typowo rolniczy. Dominującą funkcją w gminie jest rolnictwo, funkcją uzupełniającą rekreacja i wypoczynek oraz mieszkalnictwo.
Na terenie gminy występuje systematyczny rozwój sieci osadniczej, skutkującej wzrostem powierzchni zajmowanych pod zabudowę mie szkaniową, mieszkaniowo usługową, mieszkaniowo rekreacyjną, rzadziej związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej. W niewielkim stopniu następuje również rozwój funkcji rekreacyjnej i rekreacji indywidualnej.
Miejscowościami o zauważalnym ruchu budowlanym są: Opatów, Waleńczów, Wilkowiecko i Złochowice.
Działalność gospodarcza rozwija się głównie w kierunku drobnej wytwórczości rzemiosła i usług. Najczęściej rozwój terenów mieszkaniowych i usługowych oraz produkcyjno usługowych odbywa się na użytkach rolnych, wzdłuż dróg.

Degradację walorów krajobrazowych powodowała niekontrolowana eksploatacja wapieni na potrzeby lokalne, której pozostałością jest 13 wyrobisk, w części zrekultywowane, wykorzystywane dawniej jako „dzikie" składowiska odpadów. Rozpoznawalnym elementem krajobrazu gminy jest Góra Opatowska.

7.7. Hydrologia i hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Cały teren gminy znajduje się w zlewni różnych dopływów rzeki Liswarty, która jest lewym dopływem Warty. Największy obszar zajmuje zlewnia rzeki Opatówki (zwanej w dolnym biegu Gómianka). Wypływa ona na południe od Złochowic i płynie w kierunku północnym równolegle do zabudowy miejscowości Złochowice, a następnie Opatów. Jest to jedyny ciek w gminie uznany jako rzeka, pozostałe cieki są traktowane jako rowy melioracyjne.
Inne rzeki których zlewnia obejmuje fragmenty gminy Opatów to:

- Biała Oksza - południowo wschodni fragment (część miejscowości Waleńczów),
- Pankówka - skraj południowy gminy,
- Pisia - fragment zachodni (część miejscowości Zwierzyniec 1),
- Liswarta - fragment gminy północno zachodni z miejscowościami Naboków i Iwanowice Duże).

Drugim co do wielkości ciekiem w gminie Opatów jest prawy dopływ Opatówki - Dziunia. Bierze ona początek w gminie Kłobuck (wieś Mokra) płynie wzdłuż Wilkowiecka i wpada do Opatówki około 200 m poza granicą gminy.
Jako element charakterystyczny dla gminy należy wymienić dużą ilość źródeł, a właściwie stref źródliskowych położonych w części południowej i zachodniej. Najważniejsze z nich znajdują się na południe od Złochowic i Waleńczowa.
Na terenie gminy brak jest większych zbiorników wodnych. Jednak w poszczególnych miejscowościach można znaleźć niewielkie stawy hodowlane lub akweny innego pochodzenia:

- Opatów - w lesie między Opatowem, a Kolonią Opatowską znajduje się niewielki kompleks stawów pow. około 2 ha - z największą powierzchnią lustra wody w gminie,
- Złochowice - 4 stawy spełniające rolę oczyszczalni dla zakładów „MASKPOL",
- Waleńczów - staw w centrum Wsi - staw podworski, 2 stawy w części południowej w (lesie) powstałe samoistnie po zalaniu wyrobiska po eksploatacji piasku,
- Zwierzyniec I - kilkanaście oczek wodnych powstałych w wyrobiskach po eksploatacji glin,
- Wilkowiecko - nieduży staw pozostały po kompleksie hodowli pstrąga,
- Opatów - 2 niewielkie stawy przy domach w dolinie Opatówki.

Cieki powierzchniowe na większości swojej długości płyną z dala od zabudowy otoczone łąkami lub zadrzewieniami.

Teren gminy Opatów jest położony na obszarze 5 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu, których leży gmina Opatów

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCPW
1.	RW600009181669	Biała Oksza

2.	RW600010181649	Pankówka
3.	RW6000091816589	Górnianka
4.	RW6000101816529	Bieszcza
5.	RW600011181657	Liswarta od Dopływu spod Przystajni do Górnianki

Wody podziemne

Budowa geologiczna gminy rzutuje na jej warunki hydrogeologiczne zatem analogicznie do budowy geologicznej na terenie gminy wydziela się następujące użytkowe poziomy wodonośne:

- środkowej jury – składający się z trzech odrębnych hydraulicznie warstw wodonośnych oddzielonych od siebie utworami nieprzepuszczalnymi stanowiąc poziomy naporowe. Wody te występują w:
  - marglach, wapieniach piaszczystych, piaskowcach wapnistych i piaskach piętra kelowej i baton. Na terenie gminy jest to warstwa wodonośna o niewielkich zasobach nie wykorzystywana gospodarczo;
  - osadach piaszczystych kujawu środkowego (warstwach międzyrudnych) na bazie których założono ujęcie Zwierzyniec w gminie Panki (południowo-zachodnia część granicy gminy);
  - zagęszczonych piaskach i słabozwięzłych piaskowcach kościeliskich ograniczonych od dołu osadami ilasto-łupkowymi jury dolnej, a w stropie kompleksem iłów rudonośnych. Jest to poziom o znacznej zasobności stanowiący podstawę ujęć wody pitnej dla Opatowa. Gospodarcze wykorzystanie tych wód ogranicza znaczna głębokość ich występowania (ok. 200 m ppt) oraz znaczna zawartość jonów żelaza i manganu;
- jury górnej – występuje w obrębie skrasowiałych i szczelinowatych utworów węglanowych rozciągających się na NE od linii kuesty. Jest to poziom o swobodnym charakterze zwierciadła wody, zalegającym na rzędnej około 250 m npm w rejonie Opatowa do 230 m npm, w rejonie Wilkowiecka. Kierunek odpływu północno-wschodni zgodnie z nachyleniem warstw. Zasilanie tego poziomu odbywa się na wychodniach skał węglanowych. Lokalnie wody z tego poziomu połączone są hydraulicznie z wodami czwartorzędu tworząc wspólny poziom wodonośny. Poziom ten stanowi podstawę komunalnego ujęcia wody pitnej wsi Wilkowiecko;
- czwartorzędowy – występuje ciągłą warstwą głównie w obrębie doliny kopalnej. Jest to poziom o płytkim zaleganiu zwierciadła wody od 0,5 – 1,0 m ppt, zasilany opadami atmosferycznymi, drenowany przez rzekę Opatówkę. Z wód tego poziomu korzystają niektóre indywidualne ujęcia wód w Opatowie. Poza obrębem dolin wody podziemne tego poziomu związane są z utworami piaszczystymi zalegającymi nad glinami i są to poziomy o zmiennej, na ogół niewielkiej miąższości lub występują jako wody zawieszone. Poziomy wód w utworach czwartorzędowych na terenie objętym zmianą studium posiadają czas przenikania zanieczyszczeń do 1 roku. Czas potencjalnych zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych w utworach starszych od czwartorzędu wynosi od 5 do 100 lat.

Gmina Opatów znajduje się w całości w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd nr 98.

Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Opatów

numer JCWPd	98
powierzchnia [km^2]	1301,44
obszar dorzecza	obszar dorzecza Odry
region wodny	Warty
obszar bilansowy	Górna Warta, Liswarta (bez Kocinki), Warta od Liswarty do Widawki, Prosna, Widawa i Stobrawa (GL), Mała Panew
zidentyfikowane presje znaczące wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd	chemiczna
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)
Środkowa i południowa część gminy położona jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 325 (Częstochowa W) w utworach jury środkowej, szczelinowo porowy o głębokości występowania warstw wodonośnych: od 20 do 200m. Dla GZWP 325 (Częstochowa W) nie ustanowiono obszarów ochronnych zgodnie z przepisami Prawa wodnego. GZWP 325 posiada opracowaną w 2008 r. Dokumentację hydrogeologiczną.

Charakterystyka GZWP nr 325 - Zbiornika Częstochowa (W)

Lokalizacja zbiornika	Stan aktualny
województwo	łódzkie, opolskie, śląskie
powiat	wieluński, oleski, kłobucki, częstochowski, myszkowski
RZGW	Poznań
numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	99
jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	prowincja Odry: SWW – region Warty – subregion wyżynny
jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników Wyżyn Polskich (GZWP w paśmie wyżyn)
zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg	Warty

MphP)	
prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Wyżyny Polskie (34): Wyżyna Woźnicko-Wieluńska (341.2), Wyżyna Krakowsko-Częstochowska (341.3)
Parametry hydrogeologiczne warstw wodonośnych	**Dokumentacja hydrogeologiczna GZWp nr 325 (2008)**
typ zbiornika	porowy, porowo-szczelinowy
stratygrafia	jura środkowa
klasa jakości wody (wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.)	na przeważającym obszarze III, lokalnie II, IV, V
wodoprzewodność [m^2 /d]	192–720
moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m^3/d × km^2]	106,5
szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m^3/d]	83 000
podatność zbiornika na antropopresję	na przeważającym obszarze średnio i mało podatny, lokalnie podatny, bardzo podatny

7.8. Zaopatrzenie w wodę

Ujęcia wód podziemnych

- ujęcie wód podziemnych wraz z proponowaną strefą ochrony – teren ochrony bezpośredniej wg Dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych ujmującego wodę z utworów środkowojurajskich – studni S - 1 zlokalizowanej w miejscowości Zwierzyniec Pierwszy, w gminie Opatów, w województwie śląskim, zatwierdzonej decyzją Starosty Kłobuckiego z dnia 19 kwietnia 2023 r., znak: ROŚ.6531.03.2023.II (nr w Wojewódzkim Archiwum Geologicznym w Katowicach WAG – 4735);
- ujęcie wód podziemnych wraz z proponowaną strefą ochrony – teren ochrony bezpośredniej wg Dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wód podziemnych z utworów jury w Opatowie, zatwierdzonej decyzją Wojewody Częstochowskiego z dnia 23 października 1990 r., znak: OS.III.8530/9/90 (WAG - 639 cz);
- ujęcie wód podziemnych wraz z proponowaną strefą ochrony – teren ochrony bezpośredniej wg Dokumentacji hydrogeologicznej w kat. „B” ujęcia wód podziemnych z utworów jury górnej w miejscowości Wilkowiecko, gmina Opatów, województwo częstochowskie, zatwierdzonej decyzją Wojewody Częstochowskiego z dnia 17 czerwca 1985 r., znak: OS.III.8530/19/85 (WAG - 525 cz);
- ujęcie wód podziemnych wraz z proponowaną strefą ochrony – teren ochrony bezpośredniej i pośredniej wg Dokumentacji hydrogeologicznej w kat. „B” ujęcia wód podziemnych z utworów jurajskich dla Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Waleńczowie, gm. Opatów, zatwierdzonej decyzją Wojewody Częstochowskiego z dnia 14 kwietnia 1981 r., znak: GT.I.8530/6/G/81 (WAG - 418 cz);
- ujęcie wód podziemnych wraz z proponowaną strefą ochrony – teren ochrony bezpośredniej i pośredniej wg Dokumentacji hydrogeologicznej zasobów wód

podziemnych z utworów jurajskich/malm/ w miejscowości Wilkowiecko, zatwierdzonej decyzją Wojewody Katowickiego nr 6/74 z dnia 27 lutego 1974 r., oraz Aneksu do dokumentacji hydrogeologicznej w kat. B ujęcia wody podziemnej z utworów jury górnej w Wilkowiecku, gm. Opatów, woj. częstochowskie, sporządzonego w grudniu 1992 r. (WAG – 026 cz, 26 II cz).

7.9. Warunki klimatyczne

Według regionalizacji R. Gumińskiego gmina Opatów leży w Dzielnicy Częstochowsko - Kieleckiej. Charakterystycznym elementem tej dzielnicy jest skrócenie obu pośrednich pór roku tzw. szarugi wiosennej i jesiennej do ok. 55 dni oraz wpływ klimatu kontynentalnego, co wyraża się znaczna rozpiętością temperatur. Średnia temperatura roczna wynosi około 7,50 C. Średnia temperatura lipca waha się od 17,5 - 18° C, stycznia od -3 do - 3,50 C.
Długość trwania okresu letniego (ilość dni z temperaturą powyżej 15° C) wynosi 90 - 100 dni, długość zimy (ilość dni z temperaturą poniżej 0°C) 130 - 140 dni w roku. Średni okres z pokrywą śnieżną wynosi ok. 80 dni i jest wyraźnie dłuższy niż na sąsiednich obszarach. Ciśnienie barometryczne waha się w granicach 730 - 740 mm Hg.
Osobliwością klimatu jest zmienność pogody i duży procent opadów w formie burzowej. Średnia wysokość opadów atmosferycznych wynosi 600 - 650 mm rocznie. Największe sumy opadów notuje się od czerwca do sierpnia, są to jednak najczęściej krótkotrwałe deszcze ulewne. Mimo znacznej sumy opadów obszar ten charakteryzuje się dość niską wilgotnością powietrza. Współczynnik wilgotności powietrza wyrażony stosunkiem opadów do parowania jest bardzo niski i wynosi 1,0 (dla przykładu Beskidy mają od 4,0 do 5,6)
Okres wegetacyjny - o średniej dobowej temperaturze powyżej 50 C - trwa 210 do 220 dni i jest o dwa tygodnie krótszy, w porównaniu z sąsiednimi obszarami.
Przeważające wiatry mają kierunek południowo zachodni charakterystyczna jest jednak duża liczba ciszy, co sprzyja powstawaniu inwersji termicznych predysponowanych również rzeźbą terenu (spływ mas zimnego powietrza ze wzgórz dolinami). Dlatego w dolnej części zboczy wzgórz można spotkać zastoiska mrozowe, które są zjawiskiem niekorzystnym dla uprawy roślin, szczególnie w okresie wiosennym.

7.10. Szata roślinna

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski gmina Opatów położona jest w Dziale Wyżyn Południowopolskich, w Krainie Wyżyn Środkowomałopolskich, w Okręgu Olesko - Częstochowskim, w dwóch Podokręgach: Krzepickim i Kłobucko - Częstochowskim. Granica miedzy tymi krainami przebiega przez środek gminy.
W strukturze przyrodniczej gminy lasy i zadrzewienia zajmują tylko ok. 6,9 % jej ogólnej powierzchni. Dominują pola uprawne.
Na obszarze gminy brak jest większych kompleksów leśnych. Lasami należącymi do Skarbu Państwa zarządza Nadleśnictwo Kłobuck. Lasy te występują w trzech kompleksach:

- południowo- wschodni skraj miejscowości Waleńczów,
- południowo-zachodni skraj wsi Złochowice,
- fragment większego kompleksu w Opatowie.

Jest to w większości bór mieszany świeży i wilgotny. Niewielkie fragmenty (oddz. 216) stanowi ols.
Większość lasów w gminie należy jednak do właścicieli prywatnych: Lasy te nie stanowią większych kompleksów, są to paski lasu poprzedzielane polarni lub łąkami. Stosunek granicy

polno - leśnej do wnętrza lasu jest bardzo wysoki. Praktycznie brak jest środowiska wnętrza lasu. O takowym można mówić jedynie w przypadku lasów w miejscowości Opatów.
Lasy prywatne powstawały w wyniku celowego nasadzania drzew lub samoistnego zarastania gleb najsłabszych, dlatego najczęściej są to bory na terenach suchych natomiast na terenach podmokłych są to olsy ewentualnie grądy. Jednak zarówno olsy jak i grądy są to najczęściej oderwane fragmenty nad ciekami. Stan sanitarny wielu fragmentów lasów jest niezadowalający - brak prowadzonych prac pielęgnacyjnych.
Największą powierzchnię w gminie Opatów zajmują pola uprawne. Podstawowymi roślinami uprawianymi są zboża, ziemniaki, oraz rośliny motylkowe. Charakterystyczną cechą dla gospodarowania tymi terenami jest bardzo rozdrobniona struktura własności. Daje to efekt dużej ilości wąskich (szerokość 10 - 30 m przy długości do 2 km) pasków pól poprzedzielanych miedzami oraz wąskimi drogami dojazdowymi. Przy takiej strukturze pól, bardzo trudno jest zintensyfikować uprawę.
Następne pod względem wielkości zajmowanej powierzchni są łąki oraz pastwiska. Użytki te zajmują głównie powierzchnie w dolinach cieków oraz w miejscach spływu wód powierzchniowych z okolicznych wzgórz. Są to najczęściej łąki wielokośne użytkowane racjonalnie (II - III pokosy rocznie), wapnowane. Można je zaliczyć do zbiorowisk klasy Motinio - Arrhenatheretea, rzędu Molinietalia, związku Calthion.
W związku ze znaczną ilością terenów zmeliorowanych brak jest praktycznie obszarów podmokłych. Zbiorowiska te występują jedynie w obszarach źródliskowych na południu gminy. Charakteryzują się one większym bogactwem gatunkowym i można tu spotkać rośliny chronione. Związane jest to z mniejszą intensywnością gospodarki na tych terenach.
Dużo mniejszą powierzchnię zajmują murawy. Występujące tu murawy można podzielić na dwie grupy:

- murawy rosnące na podłożu wapiennym znajdują się one praktycznie na dwóch wzgórzach: Górze Opatowskiej oraz Góry Złochowskiej. Zajmują one fragmenty szczytowe wzgórz. Są to zbiorowiska o charakterze stepowym, ciepłolubne bogate florystyczne. Jednak ze względu na niewielki rozmiar płatów tych zbiorowisk są one tutaj zubożone o wiele gatunków roślin. Tereny te użytkowane były niegdyś jako pastwiska obecnie wykorzystywane są rzadko w tym celu, dlatego murawy te zaczynają zarastać krzewami (głównie tarniną /Prunus spinoza /, róża pomarszczona /Rosa rugosa/). Można je zaliczyć do klasy Festuco-Brometea, rzędu Festucetalia yalesiacae.
- murawy na podłożu mineralnym - są to najczęściej zbiorowiska występujące na ugorach piaszczystych, na zarastających wyrobiskach. Są one ubogie florystycznie, tworzą je głównie kseromorficzne trawy wąskolistne oraz kserofity. Można je zaliczyć do klasy Sedo- Scleranthetea, związku Corynephorion canescentis.
  Zbiorowiska ruderalne są one porozrzucane niewielkimi fragmentami po całej gminie. Są związane z terenami silnie zmienionymi przez człowieka i pozostawionymi bez nadzoru np.: dzikie składowiska odpadów, porzucone gospodarstwa. Ze zbiorowiskami tymi związane są rośliny nitrofilne np.: pokrzywa /Urtica sp./, glistnik jaskółcze ziele /Chelidomum maius/, niecierpek drobnokwiatowy /Impatiens parviflora/. Podobnie porozrzucane na terenie gminy są zbiorowiska okrajkowe np.: terenów silnie deptanych.
  Poza tymi najważniejszymi zbiorowiskami można spotkać niewielkie obszarowo

torfowiska czy zbiorowiska położone na obrzeżach zbiorników wodnych.

Rośliny podlegające całkowitej ochronie występujące na terenie gminy:
- grzybień biały - Nymphea alba L,
- kosaciec syberyjski - Iris sibirica L,
- storczyk szerokolistny - Orcbis latifolia L.

Rośliny podlegające częściowej ochronie występujące na terenie gminy:
- pierwiosnka wyniosła - Primula elatrior G,
- bobrek trójlistkowy - Menyanthes trifoliata L,
- kalina koralowa - Viburnum opulus L,
- konwalia majowa - Conyallaria maialis L,
- bagno zwyczajne - Ledum palustre L.

Należy zwrócić również uwagę na występujący na górze Opatowskiej gatunek zachodnio europejski nawrot czerwonobłękitny /Lithospennum purpureo-coeruleum L/., którego wschodni zasięg przebiega na linii Odry.

7.11. Fauna

Brak środowiska wnętrza lasu powoduje brak stałego bytowania na terenie gminy dużych ssaków takich jak: jeleń, łoś, dzik czy borsuk. Z większych ssaków na terenie gminy stwierdzono takie gatunki jak: sama, zając szarak, piżmak, a z drapieżników lis, łasica, gronostaj, kuna. Nie prowadzono pełnej inwentaryzacji przyrodniczej dlatego brak jest wiadomości o zwierzętach małych oraz prowadzących nocny tryb życia.

Awiofauna jest stosunkowo bogata mimo braku dużych powierzchni leśnych. Z badań prowadzonych przez członków Częstochowskiej Grupy Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków sporządzono listę ptaków gnieżdżących się na terenie gminy:

1.	Perkozek		43.	Łozówka	
2.	Bocian biały		44.	Trzciniak	
3.	Kaczka krzyżówka		45.	Zaganiacz	
4.	Błotniak stawowy	x	46.	Piegża	
5.	Pustułka		47.	Cierniówka	
6.	Sowa uszata		48.	Pokrzewka ogrodowa	
7.	Kuropatwa		49.	Pokrzewka czarnołbista	
8.	Przepiórka		50.	Świstunka leśna	
9.	Bażant		51.	Pierwiosnek	
10.	Kokoszka wodna		52.	Piecuszek	
11.	Łyska		53.	Mysikrólik	
12.	Żuraw	x	54.	Muchołówka szara	
13.	Czajka		55.	Muchołówka żałobna	

14.	Kszyk		56.	Sikora uboga	
15.	Rycyk	x	57.	Sikora czarnogłowa	
16.	Brodziec piskliwy		58.	Sikora czubata	
17.	Gołąb grzywacz		59.	Sikora sosnówka	
18.	Sierpówka		60.	Sikora modra	
19.	Kukułka		61.	Sikora bogatka	
20.	Dudek	x	62.	Kowalik	
21.	Jerzyk		63.	Remiz	
22.	Dzięcioł duży		64.	Wilga	
23.	Dzięciołek		65.	Gąsiorek	
24.	Skowronek polny		66.	Srokosz	x
25.	Jaskółka brzegówka		67.	Sójka	
26.	Jaskółka oknówka		68.	Sroka	
27.	Jaskółka dymówka		69.	Kawka	
28.	Świergotek drzewny		70.	Gawron	
29.	Świergotek łąkowy	x	71.	Wrona siwa	
30.	Pliszka żółta		72.	Kruk	
31.	Pliszka siwa		73.	Szpak	
32.	Strzyżyk		74.	Wróbel domowy	
33.	Płochacz pokrzywnica		75.	Wróbel mazurek	
34.	Rudzik		76.	Zięba	
35.	Słowik rdzawy	x	77.	Kulczyk	x
36.	Kopciuszek		78.	Dzwoniec	
37.	Pokląskwa		79.	Szczygieł	
38.	Białożytka		80.	Makolągwa	
39.	Kos		81.	Gruboziób	
40.	Kwiczoł		82.	Trznadel	
41.	Drozd śpiewak		83.	Ortolan	
42.	Rokitniczka	x	84.	Potrzos	

x - gniazdowanie niepewne

Ptaki są bardzo dobrym wskaźnikiem stanu środowiska na danym terenie co związane jest między innymi z łatwością ich obserwacji. Rozpatrując awiofaunę należy zwrócić uwagę na brak gatunków charakterystycznych dla środowiska głębi lasu oraz bardzo małą ilość gatunków wodnych. Na terenie gminy znajdują się gniazda bociana białego, co świadczy o dość dobrych warunkach bytowania tego gatunku czyli o ekologicznej gospodarce. Ciekawostką jest występowanie żurawia - jest to jedno z melicznych stanowisk tego płochliwego gatunku w okolicach Częstochowy.
Na terenie gminy stwierdzono występowanie następujących gatunków płazów:

- ropucha szara i zielona

- żaba trawna, wodna, rzekotka drzewna, huczek ziemny
- traszka grzebieniasta i pospolita
- natomiast z gadów:
- jaszczurka zwinka, padalec
- żmija zygzakowata
- zaskroniec.

7.12. Formy ochrony przyrody

Teren gminy Opatów charakteryzuje się niskim zróżnicowaniem siedliskowym oraz niskim wskaźnikiem lesistości (około 6,9%).
Położenie gminy na styku dwóch krain geograficznych skutkuje urozmaiceniem krajobrazu. Granica Wyżyny Wieluńskiej i Progu Herbskiego wyraźnie zaznacza się w morfologii terenu w postaci wzgórz z wyraźną dominacją Góry Opatowskiej i Góry Złochowskiej. Najważniejszymi elementami przyrody nieożywionej i ożywionej kształtującymi walory estetyczne są:

- wzgórza oraz wychodnia wapieni w postaci niewielkich skałek na Górze Opatowskiej,
- tereny leśne i zadrzewienia śródpolne.

Negatywne oddziaływanie na krajobraz jest skutkiem między innymi rozpraszania osadnictwa i nieprzemyślanego lokowania dużych inwestycji przemysłowych w sąsiedztwie i w obrębie cennych form oraz swobodnego, w kontekście krajobrazu prowadzenia sieci infrastruktury. Na odbiór wizualny wpływa forma architektoniczna obiektów, często źle korespondujących z otoczeniem, a także zjawisko przesłaniania punktów widokowych i widoków z traktów komunikacyjnych.
Zarówno na Górze Opatowskiej i Górze Złochowickiej znajdują się punkty widokowe na otaczający teren. Na odcinku drogi z Iwanowic Dużych do miejscowości Dankowice znajduje się odcinek drogi widokowej z otwarciem na ruiny zamku w Dankowie (na terenie gminy Krzepice). Spójność biologiczną obszaru gminy obniżają linie elektroenergetyczne wysokich napięć oraz przebieg drogi krajowej o dużym natężeniu ruchu. Poprzeczne przecięcie przestrzeni gminy ciągiem infrastrukturalnym doprowadziło do przerwania ciągłości ekologicznej środowiska.
W granicach gminy Opatów ani też w jej sąsiedztwie nie występują obszary NATURA 2000, w granicach gminy nie występują również inne obszary podlegające ochronie z mocy ustawy o ochronie przyrody.
Najbliżej położony obszar NATURA 2000 -„Szachownica" (cel ochrony – siedliska (jaskinie nie udostępnione do zwiedzania oraz 4 gatunki nietoperzy)) obejmujący obszar o powierzchni 0,13 km^2 leży w granicach administracyjnych gminy Lipie i jest oddalony od północnych granic gminy o ok. 6 km.
Od południowego - zachodu gmina Opatów graniczy z rezerwatem przyrody „Modrzewiowa Góra” o pow. ok. 49 ha, położonym w gminie Panki, którego celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem modrzewia polskiego.

Na terenie gminy ochronie podlegają:

- pomnik przyrody ożywionej – dąb szypułkowy 3 sztuki 210, 270 i 370 cm w miejscowości Wilkowiecko na terenie cmentarza - rozporządzenie Wojewody

Częstochowskiego nr 42/89 z dnia 12.12.1989 roku,

- lasy ochronne uznane: Zarządzeniem MOŚZNiL nr 100 z dnia 23 lipca 1996 r. dla lasów będących w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Nadleśnictwa Kłobuck,
- gleby chronione IIIa – IIIb klasy bonitacyjnej gruntów ornych, III-ej klasy bonitacyjnej użytków zielonych oraz gleby organiczne, chronione na podstawie przepisów szczególnych.

Wśród innych obszarów lub obiektów cennych przyrodniczo występujących na terenie gminy Opatów należy wymienić:

- wartościowe drzewa, których wymiary predysponują je do objęcia ochroną:
  - dąb szypułkowy 5 szt. Qerqus roburo - o pierśnicy 300 - 350 cm, w południowej części Złochowic,
  - wiąz szypułkowy -„ Ulmus Iaeyis Poll. - o pierśnicy 310 cm - w miejscowości Opatów,
  - Lipa drobnolistna - Tuja cordata L. - o pierśnicy 358 cm - w miejscowości Zwierzyniec I,
  - Sosna zwyczajna - Pinus Silyestris L. - o pierśnicy 224 cm w miejscowości Zwierzyniec II,
- rośliny chronione (poza obszarami objętymi planem),
- elementy przyrody nieożywionej (poza obszarami objętymi planem):
  - wychodnia wapieni w postaci niewielkich skałek na Opatowskiej Górze,
  - schronisko skalne (grota) odkryta w trakcie eksploatacji kamieniołomu na Opatowskiej Górze,
  - kamieniołom na górze Złochowskiej,
  - źródła na terenie Wsi Złochowice, Waleńczów, Wilkowiecko.

7.13. Powiązania ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów.

Główne cele wyznaczania i ochrony korytarzy to:

- przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju,
- zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt,
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności w kraju i Europie,
- stworzenie spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Korytarze ekologiczne na terenie gminy Opatów:

- regionalny korytarz ekologiczny „Dolina Górnej Warty” obejmujący swoim zasięgiem

północno-zachodnią część gminy,
- międzynarodowy korytarz ekologiczny – spójności obszarów ochrony „Liswarta" obejmujący swoim zasięgiem południowo - zachodnią część gminy,
- krajowy korytarz ekologiczny – spójności obszarów chronionych „Modrzewiowa Góra – Dębowa Góra" obejmujący swoim zasięgiem południową część gminy,
- regionalny korytarz ekologiczny ptaki „Dolina Warty-Lasy lublinieckie" obejmujący swoim zasięgiem wschodnią część gminy,
- korytarze ekologiczne dla ssaków kopytnych i drapieżnych z fragmentami newralgicznymi, obejmujące swoim zasięgiem wschodnią część gminy,
- korytarz ekologiczny rzeki ostoje „Lewobrzeżny dopływ Warty" obejmujący swoim zasięgiem cały obszar gminy.

O powiązaniach przyrodniczych gminy z terenami otaczającymi decydują ponadto położenie (środkowa i południowa część gminy) na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP-325 (Częstochowa W) w utworach jury środkowej, szczelinowo - porowego, o głębokości występowania warstw wodonośnych: od 20 do 200 m. Dla GZWP-325 (Częstochowa W) nie ustanowiono obszarów ochronnych zgodnie z przepisami Prawa wodnego.

7.14. Zasoby krajobrazowego

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Na ogólną fizjonomię krajobrazu wpływa ukształtowanie terenu, wartości przyrodnicze (szata roślinna), sposób użytkowania terenu oraz wartości kulturowe.

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego, rozległe użytki zielone oraz pola czy doliny rzeczne stanowią o niezwykłych walorach krajobrazowych i przyrodniczych gminy Opatów, mimo niewielkiej lesistości tego terenu.

Do bardziej atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo terenów należą doliny rzeki Górnianki (Opatówki) wraz z dopływami i cieków wraz z towarzyszącymi im terenami łąki i pastwisk, kompleksy leśne zlokalizowane we wschodniej i południowej części gminy, stanowiące korytarze ekologiczne i wentylacyjno – klimatyczne.

Atrakcyjność turystyczną gminy podnoszą nieliczne zabytki kultury materialnej.

8. STAN ZASOBÓW I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

8.1. Stan środowiska

Biorąc pod uwagę zdrowie ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Natomiast dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, które wpływają na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach.

Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024 na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych pięć stref, uwzględniających podział Polski na strefy określony w załączniku do ustawy – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54). Strefy te zostały wymienione poniżej:

1) aglomeracja górnośląska – obejmuje 14 miast na prawach powiatu: Katowice, Sosnowiec, Jaworzno, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Tychy, Dąbrowa Górnicza, Chorzów, Mysłowice, Świętochłowice, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie, Gliwice,

2) aglomeracja rybnicko– jastrzębska– obejmuje 3 miasta na prawach powiatu: Rybnik, Żory, Jastrzębie Zdrój,

3) miasto Bielsko– Biała– strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców,

4) miasto Częstochowa– strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców,

5) strefa śląska pozostały obszar województwa śląskiego, obejmuje 17 powiatów ziemskich: bielski, cieszyński, żywiecki, bieruńsko– lędziński, pszczyński, częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski, tarnogórski, będziński, zawierciański.

Gmina Opatów jest położona w strefie śląskiej.

Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia za rok 2024

Rok	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3	Pył PM 10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	Pył PM 2,5
2024	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A 1

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim za rok 2024

Do rocznej oceny jakości powietrza, poza pomiarami w stacjach automatycznych i manualnych, wykorzystano metody modelowania matematycznego, uwzględniające rzeźbę terenu oraz wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i przestrzeni na transport zanieczyszczeń, uzyskując tym samym szczegółowe wyniki imisji zanieczyszczeń powietrza dla całego województwa.

Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (art. 88 ustawy Prawo ochrony środowiska). Lista zanieczyszczeń pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia objęła: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, arsen w pyle PM10, benzo(α)piren w pyle PM10, ołów w pyle PM10, kadm w pyle

PM10 oraz nikiel w pyle PM10.
Do zanieczyszczeń, które uwzględniono w ocenie ze względu na ochronę roślin należały: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon.
Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:
Poziom dopuszczalny oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.
Poziom docelowy oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.
Poziom celu długoterminowego oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.
Ocena jakości powietrza przeprowadzona z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia wykazała, iż w strefie śląskiej, do której zalicza się Gmina Opatów, wystąpiły przekroczenia stężenia dla: pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 (rok).

Wody powierzchniowe
Jakość wód powierzchniowych zależna jest od wielu czynników, zarówno naturalnych, jak i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z ustawy Prawo wodne. Badania prowadzone przez GIOŚ mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjalnie ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W układzie zlewniowym, obszar gminy Opatów znajduje się w zasięgu pięciu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- Biała Oksza, RW600009181669;
- Pankówka, RW600010181649,
- Górnianka, RW6000091816589,
- Bieszcza, RW6000101816529,
- Liswarta od Dopływu spod Przystajni do Górnianki, RW600011181657.

Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w gminie Opatów

numer i nazwa JCWP	Biała Oksza RW600009181669	Pankówka RW600010181649	Górnianka RW6000091816589

status	NAT – naturalna część wód	NAT – naturalna część wód	NAT – naturalna część wód
stan	umiarkowany stan ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
rodzaj presji determinującej stan wód	**presje troficzne** - nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe), **presje hydromorfologiczne** - obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki pozostałe;	**presje troficzne** - odpływ miejski (wody opadowe), **presje hydromorfologiczne** - prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe;	**presje troficzne** - nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe), **presje hydromorfologiczne** - prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki pozostałe;
cele środowiskowe	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny;	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny;	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości), dobry stan chemiczny;
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona	zagrożona
odstępstwa	tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu)	tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu)	tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu), tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy

			Wodnej (mniej rygorystyczny cel)
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód
obszary	NIE – na terenie zlewni	Tak -	NIE – na terenie zlewni

przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	JCWP nie występują obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,	Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą,	JCWP nie występują obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym,	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym,	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym,

numer i nazwa JCWP	**Bieszcza RW6000101816529**	**Liswarta od Dopływu spod Przystajni do Górnianki RW600011181657**
status	SZCW - silnie zmieniona część wód	NAT – naturalna część wód
stan	umiarkowany potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny, stan chemiczny dobry
rodzaj presji determinującej stan wód	**presje troficzne** - nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe), **presje hydromorfologiczne** - prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki główne;	**presje hydromorfologiczne** - prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, wały przeciwpowodziowe - rzeki główne;

cele środowiskowe	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości), dobry stan chemiczny,	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny,
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona
odstępstwa	tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu), tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (mniej rygorystyczny cel),	brak
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony

wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	NIE – na terenie zlewni JCWP nie występują obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,	Tak - Załęczański Park Krajobrazowy, Otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego,
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

Wody podziemne

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry.

Obszar gminy Opatów położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze 98 (zgodnie z nowym podziałem na lata 2012–2027, PIG).
Monoklinalny układ warstw przepuszczalnych, słabo przepuszczalnych i nieprzepuszczalnych, tworzy skomplikowany, wielowarstwowy system wodonośny wód podziemnych, dodatkowo powiązany układem krążenia z wodami powierzchniowymi. Abstrahując od głęboko położonego i odizolowanego utworami nieprzepuszczalnymi

poziomu wodonośnego serii węglanowej triasu, najbardziej niezależny od wód powierzchniowych system krążenia wód podziemnych posiada poziom środkowojurajski, który tworzy oddzielny układ krążenia wód podziemnych. Zasilanie wód podziemnych poziomu czwartorzędowego odbywa się wskutek infiltracji opadów atmosferycznych i możliwe jest niemal na całym obszarze jego występowania. Jedynie lokalnie, gdzie występuje nieco większej miąższości (>15 m) warstwa glin zwałowych zasilanie jest niemożliwe lub bardzo utrudnione. Układ hydroizohips poziomu czwartorzędowego wskazuje, że zwierciadło wód podziemnych (wzgl. Powierzchnia piezometryczna) wyraźnie nawiązuje do morfologii terenu. Kierunki przepływu wód podziemnych są zróżnicowane i zależą od położenia odwadnianego obszaru w stosunku do cieku.
Przepływ wód podziemnych następuje zgodnie z upadem warstw, przy czym sytuację hydrogeologiczną komplikuje gęsta sieć uskoków o zrzutach od kilku do kilkudziesięciu metrów, która powoduje, że często pomiędzy uskokami poszczególne bloki są od siebie izolowane. Zwierciadło piezometryczne poziomu środkowojurajskiego ma charakter subartezyjski i stabilizuje nawet 250 m powyżej spągu warstwy napinającej. Drenaż poziomu środkowojurajskiego odbywa się poza granicami opisywanej jednostki – w dolinach Warty i Prosny. W analogiczny sposób jak poziomu środkowojurajskiego, odbywa się zasilanie poziomu dolnojurajskiego, przy czym drenaż tego poziomu odbywa się również przez cieki powierzchniowe, częściowo położone poza obszarem JCWPd 98. Generalnie system krążenia wód poziomu dolnojurajskiego jest dość mocno powiązany z systemem krążenia poziomu czwartorzędowego. Zasilanie poziomu serii węglanowej triasu odbywa się całkowicie poza granicami JCWPd 98 (na południe i południowy− zachód). Przepływ wód podziemnych następuje w kierunku zachodnim, w stronę doliny Odry, która stanowi regionalną strefę drenażu.

Charakterystyka JCWPd 98

Powierzchnia JCWPd [km^2]	1 297,40
Dorzecze	Odry
Głowna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Liswarta (II)
% obszarów antropologicznych	3,23
% obszarów rolnych	57,88
% obszarów leśnych i zielonych	38,51
% obszarów podmokłych	0,05
% obszarów wodnych	0,33
Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd	63%
% wykorzystania zasobów	9,4
Stan ilościowy	dobry
Stan chemiczny	dobry
Ogólna ocena stanu JCWPd	dobry
Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	niezagrożona

źródło: www.pgi.gov.pl

Jakość wód podziemnych

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- ustawa Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1087),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017, poz. 2294).

Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych, użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym.

Badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. W latach 2022− 2025 terenie gminy Opatów nie były prowadzone badania monitoringowe wód podziemnych w ramach PMŚ.

Kompleksową ocenę stanu wskazanej jcwpd, wykonaną w roku 2023, na podstawie wyników badań realizowanych w 2022 roku, przedstawiono w tabeli. Przedmiotowa ocena jest obowiązująca w całym cyklu planistycznym na lata 2022 – 2027.

JCWPd nr 98 znajduje się w wykazie wód podziemnych przeznaczonych do poboru na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Opatów

kod JCWPd	stan chemiczny	stan ilościowy	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zidentyfikowane presje znaczące
PLGW200098	dobry	dobry	niezagrożona	chemiczna - presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem

źródło: Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbki wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie gminy Opatów wyznaczono dwa punkty pomiarowe.

Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie gminy Opatów

miejscowość, gmina (numer puntu	JCWPd	zwierciadło wody	typ ośrodka wodonośnego	użytkowanie terenu	klasa jakości w punkcie

pomiarowego)					
m. Wilkowiecko gm. Opatów (960)	98	napięte	porowo - szczelinowy	grunty orne	III
m. Złochowice, gm. Opatów (961)	98	napięte	porowo - szczelinowy	grunty orne	IV

8.2. Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

Główne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy Opatów to:

- niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej. Spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych niesie za sobą zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt – należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych, a w przypadku terenów, gdzie jest to niemożliwe ze względów technicznych lub ekonomicznych – regularnie kontrolować częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków,
- niska emisja – zanieczyszczenie powietrza w wyniku ogrzewania budynków – ogólnym rozwiązaniem dla ograniczenia niskiej emisji jest modernizacja indywidualnych systemów grzewczych i termomodernizacja budynków,
- hałas, którego głównym źródłem są droga wojewódzka, drogi powiatowe i drogi gminne – możliwe jest ograniczenie uciążliwości akustycznych poprzez lokalizacje pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg przebiegających przez tereny zabudowane, modernizację nawierzchni drogowych (wymiana na cichą nawierzchnię).

9. TENDENCJE ZMIAN ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Na terenie gminy Opatów w ciągu ostatnich lat znacznie poprawiła się jakość środowiska, związane jest szczególnie z rozbudową infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej, modernizacją instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doborem niskoemisyjnych paliw, termomodernizacją budynków, a także z rozpowszechnianiem informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców.

Analiza polityki przestrzennej Gminy Opatów zawarta w dotychczas opracowywanych dokumentach (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatów, przyjętego uchwałą Nr 181/XL/2018 Rady Gminy Opatów z dnia 07 marca 2018 r.) pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie wykazywał tendencje do uzupełniania i zagęszczania istniejącej zabudowy, z możliwością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, podporządkowując się z reguły istniejącemu i projektowanemu układowi drogowemu oraz sieci infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości terenów funkcjonujących przyrodniczo oraz uwzględnieniem obowiązujących zakazów i nakazów na obszarach objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła

szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.
Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca 2025 roku.
Plan ogólny jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywna część dotyczy najważniejszych ustaleń w zakresie strefowania obszaru gminy oraz ustaleń nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

10. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Zagrożenie osuwiskowe

Osuwisko jest to powtarzająca się skłonność do osuwania się wywoływana warunkami zewnętrznymi lub przyczynami wewnętrznymi. Są to procesy spływania, spełzywania, osuwania się oraz obrywania i osuwania skał. Ruchy skał odbywają się w postaci osuwania i obrywu.
W dokumentach planistycznych istnieje obowiązek uwzględniania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy - ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130) oraz ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82), zgodnie z którą ochrona gruntów rolnych i leśnych polega m.in. na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej/leśnej, powstającym wskutek działalności nierolniczej/nieleśnej i ruchów masowych ziemi (art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 3 ust. 2 pkt 2). Obowiązek prowadzenia obserwacji i rejestru terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 110a ust. 1) posiada starosta.
Na obszarze Gminy Opatów nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.

Zagrożenie powodziowe

Teren gminy znajduję się :

- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a ustawy Prawo wodne, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (p=1%),
- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b ustawy Prawo wodne, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (p=10%),
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c ustawy Prawo wodne, tj. obszarem między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano

trasę wału.

Tereny wymienione w tiret pierwszym i drugim stanowią strefę otwartą bez prawa lokalizacji zabudowy.

Hałas

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LAeqD w porze dziennej i LAeqN w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz Programów ochrony środowiska przed hałasem:
  - LDWN – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6:00 – 18:00, pory wieczoru od godz. 18:00 – 22:00 oraz pory nocy od godz. 22:00 – 6:00;
  - LN – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22:00-6:00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
  - LAeqD jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 – 22:00,
  - LAeqN – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 – 6:00.

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie gminy Opatów na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie gminy, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania. Drogi dojazdowe i osiedlowe charakteryzuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby, ruch jest największy podczas dnia, a w czasie nocy spada znacząco. Charakteryzują się one także mniejszym udziałem pojazdów ciężkich. Stopień zagrożenia hałasem obszarów położonych wokół dróg jest zależny od struktury ruchu, rodzaju drogi, stanu i rodzaju nawierzchni, ale także ukształtowania terenu. Na stopień zagrożenia hałasem wpływa również typ zabudowy zlokalizowanej wokół dróg

oraz sposób jej zagospodarowania i użytkowania. Na terenie gminy znajduje się droga krajowa charakteryzująca się dużym natężeniem ruchu.
Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego klimatu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnej lub na tym poziomie oraz na zmniejszaniu poziomu hałasu do co najmniej dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Do głównych działań zapobiegawczych należą przede wszystkim ekrany akustyczne, wały ziemne, ewentualnie pasy zieleni, lokalizowane w obszarze rozwiązań ochronnych. Do najczęstszych metod stosowanych w miejscu powstawania hałasu należą np. wyprowadzenie ruchu tranzytowego poprzez budowę obwodnic, stosowanie nawierzchni „cichych" oraz ogólna poprawa stanu nawierzchni dróg i ulic.

Hałas przemysłowy
Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (odrębnie dla pory dziennej i nocnej). Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.
Starosta Kłobucki, ani Marszałek Województwa Śląskiego nie wydali decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla zakładów znajdujących się na terenie gminy Opatów.

Hałas kolejowy
Hałas kolejowy na terenie gminy nie występuje.

Hałas lotniczy
Hałas lotniczy w gminie Opatów nie występuje.

<u>Promieniowanie elektromagnetyczne</u>
Wyróżniamy dwa rodzaje źródeł promieniowania elektromagnetycznego:

- naturalne (pole geomagnetyczne Ziemi, Słońce, zjawiska atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne, pierwiastki promieniotwórcze),
- sztuczne (wprowadzone do środowiska przez człowieka, tj. obiekty elektroenergetyczne do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej (napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe, elektrociepłownie, elektrownie), instalacje i urządzenia radiokomunikacyjne (stacje bazowe telefonii komórkowej (SBTK), stacje nadawcze, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne).

Na terenie gminy Opatów źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie i stacje elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- stacje bazowe łączności radiotelefonicznej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo-badawczych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące PEM, np. aparaty telefonii komórkowej.

Elektroenergetyka
Głównym źródłem zasilania obszaru gminy w energię elektryczną jest napowietrzna linia elektroenergetyczna 30 kV relacji Kłobuck Waleńczów. Zaopatruje ona stację transformatorowo rozdzielczą w Waleńczowie oraz istniejące stacje transformatorowe 15/0,4 kV i istniejące linie napowietrzne dla obsługi mieszkańców.
Potrzeby grzewcze są zasadniczo pokrywane z indywidualnych źródeł ciepła w poszczególnych obiektach.
Przez teren gminy przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrodzień - Trębaczew oraz napowietrzne linie 110 kV relacji Trębaczew -Waleńczów i Waleńczów – Panki.
Na terenie gminy Opatów podstawowym odbiorcą energii elektrycznej są gospodarstwa domowe wykorzystujące energię do celów bytowych i zasilania urządzeń do produkcji rolnej.

Na podstawie przekazywanych do WIOŚ sprawozdań z wykonywanych pomiarów pól elektromagnetycznych (przez podmioty zobowiązane do ich przekazywania do WIOŚ na podstawie art. 122a ustawy Prawo ochrony środowiska oraz zgłoszenia instalacji), prowadzony jest ich wykaz. Na podstawie weryfikacji przekazywanych wyników pomiarów z ww. źródeł, stwierdzono, że dotrzymane są dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku.

W ostatnich latach nie wykonywano pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego w ramach państwowego monitoringu środowiska na terenie gminy Opatów. Jednakże z przekazanych raportów pomiarowych od zobowiązanych do wykonywania okresowych pomiarów operatorów instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne wynika, że w miejscach dostępnych dla ludności, znajdujących się w budynkach mieszkalnych jak również na terenach zewnętrznych, natężenie promieniowania elektromagnetycznego emitowanego przez te instalacje kształtowało się poniżej określonej prawem wartości dopuszczalnej.

Zagrożenia dla jakości powietrza
Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego tzw. „niska emisja” oraz emisja komunikacyjna.

Na terenie gminy Opatów nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz podmiotów gospodarczych. W kotłowniach tych wykorzystywany jest głównie węgiel i biomasa. Nie ma obecnie możliwości zmiany systemu rozwiązań indywidualnych na sieć cieplną, dlatego ważne są działania z zakresu modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem.
Emisja komunikacyjna najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg, głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych

Gmina Opatów nie posiada sieci kanalizacyjnej na całym swoim terenie.
Na terenie gminy, w północnej części miejscowości Opatów, funkcjonuje nowoczesna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 250 m^3/d. W chwili obecnej miejscowościami skanalizowanymi są: Opatów, Iwanowice Duże, Iwanowice Małe z wyjątkiem ul. Polnej. Miejscowość Złochowice przyłączona jest z odprowadzeniem ścieków do is tniejącej oczyszczalni zakładowej PSO „Maskpol" Konieczki, zlokalizowanej na gruntach wsi Złochowice . W pozostałych miejscowościach ścieki bytowe gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i w przydomowych oczyszczalniach ścieków.
Nieszczelność szamb stanowi znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych i prowadzić kontrolę wywozu nieczystości.
Stopień zagrożenia zanieczyszczeniami wód podziemnych wynika z geologicznych uwarunkowań, stopnia skażenia pozostałych komponentów środowiska (powietrza, gleb, wód powierzchniowych) oraz charakteru zagospodarowania terenu. Duże zagrożenie związane jest z brakiem kanalizacji sanitarnej oraz nawożeniem pól ornych, łąk, pastwisk oraz rolniczym wykorzystaniem ścieków.

Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000

Zagrożenie środowiska na terenie gminy Opatów wiąże się z obniżaniem walorów krajobrazowych w wyniku postępowania zainwestowania terenów oraz realizacją elementów infrastruktury technicznej i drogowej oraz prowadzeniem intensywnego rolnictwa.

Analizowane obszary nie znajdują się w obrębie i nie sąsiadują bezpośrednio z obszarami objętym ochroną prawną ani proponowanym do ochrony w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, tworzonej w oparciu o zapisy Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory) oraz Dyrektywy Ptasiej (Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich gatunków ptaków).

Najbliżej położony obszar NATURA 2000 to „Szachownica", a najbliżej położony rezerwat przyrody „Modrzewiowa Góra” - położony w gminie Panki. Oba wymienione tereny nie są w żaden sposób powiązane z obszarami objętymi planem ogólnym.

Do obszarów cennych przyrodniczo, wymagających ochrony i wprowadzenia odpowiednich zapisów w planach miejscowych należy zaliczyć:

- istniejące zadrzewienia śródpolne i przydrożne,
- położenie gminy w obszarze zasilania głównego zbiornika wód podziemnych,
- gleby III klasy bonitacyjnej pochodzenia mineralnego oraz gleby pochodzenia organicznego chronione na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

11. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBU W JAKI TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.
Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, lecz określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy.

Ustalenia zawarte w projekcie planu są również zgodne z koncepcją ustaloną w Strategii rozwoju województwa śląskiego oraz Planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+.
Reasumując, ustalenia zawarte w projektowanym dokumencie są w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska i żadne z przyjętych czy ustanowionych na forum międzynarodowym lub krajowym postanowień dotyczących ochrony środowiska nie zostanie naruszone w wyniku realizacji projektowanego planu zagospodarowania przestrzennego. Nie zostanie także naruszona zasada zrównoważonego rozwoju (tzw. ekorozwoju).

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;

- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie gminy Opatów.

12. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE, CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOTY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Opatów. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13 b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Opatów będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

12.1. Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego gminy Opatów, który dotyczy strefowania obszaru gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie

w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie.
Plan ogólny stanowi podstawę prawną do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Hałas
Zgodnie z art. 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Na terenie gminy Opatów obowiązuje 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy, projektowanej zabudowy zgodnie z dotychczas obowiązującymi dokumentami planistycznymi oraz tereny planowane do zabudowy zgodnie z wnioskami interesariuszy.
Nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną z uwagi iż, ustalenia dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostały zawarte w obwiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak również będą one musiały być zawarte w miejscowych planach sporządzanych na podstawie ustaleń planu ogólnego.
W odniesieniu do terenów usługowych oraz terenów produkcyjnych niepodlegających ochronie akustycznej, które mogą powstać w obrębie wyznaczonych stref planistycznych (SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC, SG) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.
Należy podkreślić, że przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOŚ, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Pole elektromagnetyczne
Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Głównym źródłem zasilania obszaru gminy w energię elektryczną jest napowietrzna linia elektroenergetyczna 30 kV relacji Kłobuck Waleńczów. Zaopatruje ona stację transformatorowo rozdzielczą w Waleńczowie oraz istniejące stacje transformatorowe 15/0,4 kV i istniejące linie napowietrzne dla obsługi mieszkańców.
Potrzeby grzewcze są zasadniczo pokrywane z indywidualnych źródeł ciepła w poszczególnych obiektach.
Przez teren gminy przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrodzień - Trębaczew oraz napowietrzne linie 110 kV relacji Trębaczew - Waleńczów i Waleńczów – Panki.

Instalacjami wytwarzającymi PEM są także stacje bazowe telefonii komórkowej.
Na terenie gminy Opatów zlokalizowane jest dziewięć stacji bazowych telefonii komórkowej:

- stacja bazowa KLB7107 - Iwanowice Małe, dz. nr 30/2 – operator P 4 Sp. z o.o.,
- stacja bazowa BT22793 - Opatów, ul. T. Kościuszki, dz. 560/1, 560 - operator Towerlink Poland Sp. z o.o.,
- stacja bazowa 52180 (36180N!) - Opatów, ul. T. Kościuszki – operator Orange Polska S.A.,
- stacja bazowa BT22278 - Opatów, dz. nr 1089/2- operator Towerlink Poland Sp. z o.o.,
- stacja bazowa 7428 (36237!) - Wilkowiecko, ul. Sosnowa 1 – operator Orange Polska S.A.,
- stacja bazowa BT24615, Waleńczów ul. Częstochowska 1 - operator Towerlink Poland Sp. z o.o.,
- stacja bazowa KLB5001 - Waleńczów ul. Cmentarna, dz. 264/5– operator P 4 Sp. z o.o.,
- stacja bazowa 36587N!, Waleńczów, dz. nr 264/5 - operator Towerlink Poland Sp. z o.o.,
- stacja bazowa 56472 (36587N!) - Waleńczów, dz. nr 264/5 – operator Orange Polska S.A.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.
Pole magnetyczne ma zdolność przenikania przez większość obiektów, dlatego jego ekranowanie jest utrudnione. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in. lokalizacji miejsc pobytu ludzi, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom.
W granicach pasa technologicznego istniejącej linii elektroenergetycznej najwyższego napięcia w projekcie planu ogólnego wyznaczono przede wszystkim strefy SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu

dodatkowym wyłącznie teren zieleni urządzonej. W granicach ww. pasa technologicznego, w nieznacznym stopniu wyznaczono także strefy SJ, SZ, SP, SK i SI. Szczegółowe ustalenia dla wszystkich tych terenów, w tym wyznaczenie pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych z zakazem lokalizacji zabudowy, powinny zostać zawarte w sporządzonych dla tych obszarów miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Na terenie Gminy Opatów nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii ZDR, ani zakłady zaliczone do zakładów o zwiększonym ryzyku.

Z ustawy Prawo ochrony środowiska jasno wynika, iż w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi zabroniona jest budowa zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, przy czym zapisy te nie dotyczą budowy i rozbudowy zakładów na obszarach określanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania, jeżeli plany te nie zawierają ograniczeń dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lokalizuje się m.in. w bezpiecznej odległości od siebie, od wielorodzinnych budynków mieszkalnych, od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od obszarów chronionych ustanowionych w trybie ustawy o ochronie przyrody, od upraw wieloletnich, od stref ochronnych ujęć wód oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, od dróg krajowych oraz od linii kolejowych o znaczeniu państwowym. Istniejącym zakładom, dla których bezpieczna odległość nie została zachowana, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, po uzyskaniu opinii właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej, mogą wydać decyzję w zakresie nałożenia dodatkowych zabezpieczeń technicznych, aby zmniejszyć niebezpieczeństwa, na jakie są narażeni ludzie. W przypadku zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej, które mogą powstać na terenie gminy Opatów ustalenia projektu planu ogólnego są zgodne z powyższymi przepisami – przedmiotowe zakłady zlokalizowane będą poza zwartą zabudową wsi, a także w bezpiecznej odległości od obiektów wskazanych w przywołanej wyżej ustawie Prawo ochrony środowiska, w tym od budynków mieszkalnych oraz od obszarów chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Ewentualne skutki środowiskowe w wyniku zdarzeń losowych wywołujących poważną awarię przemysłową w skutkach mogą być nieodwracalne, jednak samo ryzyko wystąpienia takich zdarzeń jest znikome. Zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnych awarii podlegają bardzo rygorystycznym normom prawnym i są regularnie kontrolowane pod względem zachowania bezpieczeństwa.

12.2. Wpływ na zwierzęta i rośliny

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne mają zapobiec niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne.

W granicach terenów objętych planem nie występują obszary, które mają szczególne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczego Polski i Europy, tworzące krajową sieć ekologiczną obszarów chro nionych Natura 2000 . Na terenach tych nie występują również ostoje Corine.

Zmiany w lokalnych uwarunkowaniach, które będą miały znaczenie dla funkcjonowania ekosystemów, głównie rolnych będą związane z przeznaczeniem tych terenów pod nowe zainwestowanie. Będzie to związane z zubożeniem występującej tam szaty roślinnej i zmianą warunków bytowania zwierząt. Z uwagi na ograniczoną powierzchnię takich obszarów, zmiany te nie powinny mieć wpływu na ogólny stan zasobów przyrody i warunki ich egzystencji.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na różnorodność biologiczną nie wystąpią oddziaływania znaczące.

Projekt planu ogólnego utrzymuje tereny inwestycyjne w obrębie korytarza ekologicznego zgodnie ze stanem istniejącym i obowiązującymi dokumentami planistycznymi. Przyrost nowych terenów inwestycyjnych (zasięg stref planistycznych, gdzie dopuszcza się tereny budowlane) jest niewielki i dotyczy pojedynczych działek przy istniejącej zabudowie bądź terenów już przeznaczonych pod zabudowę. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na drożność korytarza ekologicznego, ponieważ w jego obrębie przeważają tereny objęte w planie ogólnym strefą otwartą nad terenami przeznaczonymi pod zabudowę.

12.3. Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna to stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych, bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz obowiązujące dokumenty planistyczne, gdzie powstanie nowej zabudowy zostało już przesądzone. Dodatkowo uwzględniono wnioski złożone w procedurze planistycznej.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleń urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmienią swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy, a nie do jej

rozpraszania. Ustalenia projektowanego dokumentu nie zagrażają występowaniu chronionych gatunków zwierząt oraz cennym siedliskom przyrodniczym, co zostało opisane w rozdziale 12.2. Wpływ na zwierzęta i rośliny.

12.4. Oddziaływanie na wodę

Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Zasady wprowadzania ścieków do wód i do ziemi określa ustawa Prawo wodne. W ustawie jasno wskazane jest czego wprowadzane do wód bądź do ziemi ścieki nie mogą zawierać oraz czego nie mogą powodować w wodach, do których są wprowadzane. Odpowiednia gospodarka ściekami jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę, jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z doprowadzeniem infrastruktury technicznej, tj. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Przy rozbudowie sieci kanalizacji i zachowaniu szczelności zbiorników na nieczystości ciekłe nie przewiduje się zagrożenia zarówno dla jakości wód podziemnych jak i powierzchniowych.

Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, wynikających z ustaleń planu ogólnego.

12.5. Oddziaływanie na powietrze

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

Obszar gminy jest niezgazyfikowany, brak też scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Planowane zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych w znacznej mierze z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Wpływ na ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza ma również zastosowana technologia.

Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii w profilach funkcjonalnych stref planistycznych:

SO (teren elektrowni słonecznej). Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych.

12.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Przekształcenia związane z budową nowych obiektów

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne. Tereny te obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowlanych i odpadów budowlanych.

Eksploatacja kopalin

Obecnie na terenie gminy Opatów brak jest udokumentowanych złóż kopalin.

Projekt planu ogólnego nie ustala na terenie gminy Opatów stref górnictwa.

Eksploatacja złóż metodą odkrywkową wiąże się z przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu i struktury gruntu. Znaczna część gleb ulega całkowitej degradacji w wyniku eksploatacji złoża oraz składowania nadkładu. Po zakończonej eksploatacji tereny eksploatacji zostaną zrekultywowane w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji.

Opisane wyżej oddziaływania są niezależne od ustaleń planu ogólnego.

2.7. Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W strefach planistycznych planu ogólnego dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie gminy grunty rolne i leśne.

Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie

ulegał stopniowemu przekształcaniu. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami SO, SK) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

12.8. Oddziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza.
W strefach planistycznych wyznaczonych w planie ogólnym dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.
Adaptacja do zmian klimatu
Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.
W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych stref planistycznych oraz części stref SO dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii.

12.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Złoża
Racjonalną gospodarkę złożami kopalin jako jednym ze składników zasobów środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnia uwzględnianie obszarów ich występowania oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji w planie ogólnym gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 72 ust. 1 pkt 2).
Projekt planu ogólnego nie ustala na terenie gminy Opatów stref górnictwa.

Gleby klas chronionych
W projekcie planu ogólnego wyznaczone strefy planistyczne, w obrębie których dopuszczone są tereny inwestycyjne, po części swoim zasięgiem obejmują gleby klasy III.
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele

nierolnicze, wymagającego ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

12.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono z uwzględnieniem występujących na terenie gminy obszarów i obiektów zabytkowych, a także stanowisk archeologicznych.

Projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

12.11. Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

W granicach terenów objętych planem nie występują obszary, które mają szczególne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczego Polski i Europy, tworzące krajową sieć ekologiczną obszarów chronionych Natura 2000 . Na terenach tych nie występują również ostoje Corine.

Ze względu na kierunkowy i ogólny charakter projektu planu ogólnego i brak wskazania konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary oraz obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, realizacja jakichkolwiek działań w granicach obszarów chronionych wymaga uwzględnienia zakazów określonych w przepisach odrębnych, jak również uzgodnienia z właściwym organem.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody.

Analiza wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji form ochrony przyrody wykazała:

Wyznaczenie strefy otwartej w obrębie obszarów przyrodniczych.

W przypadku pomników przyrody, w których pobliżu istnieje możliwość rozwoju zabudowy, należy zakładać, że wszelkie prace i rozwiązania będą prowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami, tj. art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obiektów i obszarów cennych przyrodniczo, podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16

kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

13. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzona w rozdziale Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

Wyznaczenie strefy otwartej na przeważającej powierzchni obszarów przyrodniczych

Na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań tych stref na obszary przyrodnicze bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które będą na tych terenach realizowane. Realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszarów objętych działaniami ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112).

Wyznaczenie stref otwartych w granicach otuliny rezerwatu przyrody Modrzewiowa Góra.

Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

13.1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W granicach terenów objętych planem nie występują obszary, które mają szczególne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczego Polski i Europy, tworzące krajową sieć ekologiczną obszarów chronionych Natura 2000.

14. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE D ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU

Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązane w sposób prawidłowy. Strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne określone w planie ogólnym wynikają z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych gminy i jej zasobów, oraz uwzględnienia wniosków interesariuszy. Projekt planu ogólnego uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

15. AKTY PRAWNE UWZGLĘDNIONE W OPRACOWANIU

− Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);
− Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647);
− Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
− Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.);
− Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1290 ze zm.);
− Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz .U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.);
− Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 530 ze zm.);
− Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
− Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82);
− Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
− Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 757 ze zm.);
− Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 399 ze zm.);
− Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r., poz. 576 ze zm.);
− Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);
− Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395);
− Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 845);
− Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448);
− Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112);
− Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1225),

− Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r., poz. 2758);
− Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
− Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284);
− Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
− Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

16. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Opracowanie wykonano m.in. na podstawie następujących materiałów:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatów, przyjętego uchwałą Nr 181/XL/2018 Rady Gminy Opatów z dnia 07 marca 2018 r.,
2. Program Ochrony Środowiska – gmina Opatów (powiat kłobucki),
3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kłobuckiego,
4. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Opatów,
5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego zatwierdzony Uchwałą Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+,
5. Geografia regionalna Polski, Kondracki J., PWN, Warszawa 2009;
6. Standardowe formularze danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW) oraz dla specjalnych obszarów ochrony (SOO);
7. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;
8. Kleczkowski A.: Osuwiska i zjawiska pokrewne, Wyd. Geologiczne 1995;
9. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., PIG-PIB, 2024
10. Monitoring środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:
• Monitoring wód podziemnych za rok 2022;
• Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim. Raport wojewódzki za rok 2023
• Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
2. Mapa Hydrogeologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
3. Mapa Geośrodowiskowa Polski (II). Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
4. ISOK – Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;

5. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Kłobuck – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
6. Warstwy tematyczne CBDG:
• Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
• Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
• Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Powierzchniowych,
• MIDAS – obszary górnicze,
• MIDAS – tereny górnicze,
• MIDAS – złoża kopalin,
• Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:
1. opatow.gmina.pl
2. bip.opatow.akcessnet.net
3. gios.gov.pl Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska
4. crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – rejestr form ochrony przyrody;
5. bdl.stat.gov.pl/bdl/ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
6. http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web
7. https://wody.isok.gov.pl/
8. http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/
9. http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy
10. http://geoportal.gov.pl/

17. ZAŁĄCZNIKI